

HİKMET KIVILCIMLI

ÜRETİM NEDİR ?
ANLAŞILAMAYAN
TEMEL KONU

ÜRETİM NEDİR

ANLA İLMAYAN TEMEL KONU

ÜRETİM NEDİR?

BASTIYEN DEN ÜRETİM

TÜKETİM ÇİN ÜRETİM

KAPITALİST ÜRETİM YORDAMI

a) SERMAYE ve FAZ

b) YER ve RANT

KAPITALİZM ve GENİ YENİDEN ÜRETİM

c) KAPITALİST ÜRETİMDE ÜCRET VE KÂR

KAPITALİST SINIFIN KENDİ KUYUSUNU KAZI I

a) ÜRETİM TABANINDA ÇELİK

b) SINIFLAR KLASİNDE ÇELİK

GENİ YENİDEN ÜRETİM

KAPITALİZM İLE PREKAPITALİZMİN UZLAŞMAZ ZİTİ İ

TARHTE TEFECCİ BEZİRGANLIKLAR

OSMANLILIK'TA TEFECCİ BEZİRGANLIK NASIL ÇÖKTÜ?

KAPITALİZM PREKAPITALİZM NASIL ÇÖKERTİR?

PREKAPITALİZM VE KAPITALİZMİN KAYNAĞI MASI

ANLA İLMAYAN TEMEL KONU

En çok anlaşılmayan iki terim var: "BASTIYEN DEN ÜRETİM", "GENİ YENİDEN ÜRETİM."

Bu sözler, daha konularken anlaşılacak gibi görünüyorlar. Ne var ki, Türkiye Solu bu çeyit deyişlere henüz eleştirici bir önem veremiyor. Ekonomi Politik sektörü sosyalistlerimizin çoğu için ikinci kerte de kalıyor. Ya küçük ve günlük pazar, borsa olaylarının kargaşası içinde kalıyor. Yahut, "YÜKSEK SOSYALİZM" sloganlarının parlaklığına kapılıyor... Küçük ve parlak olaylar yanında, derinleşen olduğu için nankör kalan ekonomik konularla uğraşmıyor. Bu yüzden ekonomi politikamız kimsenin içinden çıkamadığı "SÖNÜK" problemler gibi sinip kalıyor.

Ekonomi Politik deyince, hâlâ "büyük yazar" ve "büyük lider" geçinenlerimiz bile: falan ülkenin ilkokul öğrencilerine belletilmiş alfabetik olaylardan sınava çekilseler sınıfta "çakar" kalırlar. Böyle bir ortamda iddiasız ortahalli sosyalistlerin, öğrencilerin, köylülerin, esnafların, aydınların ve hele her şeyi yeni baştan öğrenmek isteyen gençlerimizin kimi konuları anlamayışlarına bir eksiklik gözünüle bakmak ukalâlık olur.

"Yüksek sosyalist" lerimize bakın! Hiç birisi kıl kadarcık olsun eksikleri bulunabileceğini üzerlerine sıçratıyorlar mı? Hepsi birden anadan doğma sosyalizm biliminin topuna varılamaz heykelleridirler. Erkekler: bıyığını takan STALİN kesiliyor. Kadınsalar: sosyologluk makyajı ile kürsüye fırlayan dünya güzeli ROZA LÜKSENBURG'tan daha eteğine eriilemez "ideologluk" kırıyor.

Anladık: bu üstadlardan hayır yok! Çünkü onlar için eleştirinin diyalektiği öldürücüdür. Onlar "Sosyalizm" skolastiğine boğazda batmışlar. "Bilimsel Sosyalizm" mezarına gömülmüşler. O düşünce ve davranış ölülerimizi hayırla anmayı sonra gelenlere bırakalım.

Üstâdlara karışık, anlamadıklarını açıkça söyleyen öğrencileri var. Yüzümüze karışık, hattâ söverek haykıranlar yok mu? İşte bunlarda gerçek sosyalizm için "EKMEK VAR". Onlar Bâbil artışı küçük burjuva bataklığımızda bitmiş genç çiçeklerdir. En zehirliyelerin cevherinden, dozunda kullanılırsa, ifa verici ilaç

bulunabilir. Onlar elbet "Anlamıyoruz" demeyeceklerdir. "Anla ılmıyorsun" diyeceklerdir. Ne yapalım? Küçükburjuva yi itlerinin yo urt yeyi leri her zaman böyle olur. "Kadı kızında bile bulunan" o kadarcık kusurlarına bakmıyaca ız gençlerin.

Madem ki sövü lerinde bile az çok bir dü ünçe tepkisi yatıyor, ve bir dü ünçe gerekçesi öne sürüyorlar: demek, kafaları i liyor. Madem ki kafaları i liyor: demek, gövdeleri de olumlu davranı lara yakın dü üyor. nsano lunun etlerini, damarlarını, organlarını genellikle sinir sistemi içinde beyni yöneltir. Onun için, burjuva psikolojisi bile, insan davranı larında bir "Forceideomotrice" (fikrin kımıldatıcı gücü) bulundu unu ke fetmi tir. Eskiler: Bilmeyenlerden de il, bilmedi ini bilmiyenlerden kork, demi ler. Anla ılmıyor diyenler: bilmediklerini bilecek insanlarımızdır. Onlarla konu abiliriz.

Onların anlamayı ları nedir? Anlayı a do ru köprüler kurmaktır. Ya sövüp sayı ları nedir? Köprü kuran istihkâm birliklerinin kazma kürek gürültüleridir.

Bu bakımdan anlamak u runa her tekme iyimserce kar ılıyoruz. Anla ılmıyan deyimlere onlar için geçiyoruz. Ötekiler, gidebildikleri yere dek yuvarlanacaklar. Ötekilere bir ey ö retmek kimsenin ne haddi? Anlamadı ını ve anla ılmadı ımızı yüzümüze çarpanlardadır i . Ku ku yok: anlatmaya mecburuz. Anlatamıyorsak, kabahat bizdedir. Ona göre sözü açaca ız.

BAS T yahut GEN sıfatları ile damgalanan YEN DEN ÜRET M ne demektir?

Bilimcil Sosyalizmin iki kere iki dört ederce basit ve güçlü bir kavramı var: Toplum ve insan varolmak için elbet dü ünçe ve davranı ların türlüünü ba armalıdır. Ancak, insan dü ünçe ve davranı larının en "saklı" bölümü ÜRETMEK ile ÜREMEK dü ünçe ve davranı larında toplanır.

ÜREMEK nedir? Artık bunu bilmiyen olmasa gerektir. Her canlı yaratık gibi insan da kadın erkek bulu maları ile çocuk do ması biçiminde ürer. Toplumun ve insanlı ın varolması için üremek arttır. Bunda anla ılmıyacak hiç bir ey yok. Yalnız, üremek için her eyden önce geçinmek ve ya amak gerektir. Ya amak ise, insan için üretimsiz, yâni ya atacak maddeleri yaratmaksızın olamaz. u halde, üreyim (üremek) konusunu kavriyabilmek için, önce üretim (üretmek) konusunu aydınlatmalıyız.

Her ki i sabah uykusundan gözlerini açtı mı, önce dün yapılmı üretimden kalan bir ürün varsa onunla ya ıyabilmesi için gerekli kaloriyi gövdesine indirmek zorundadır. Buna TÜKETİM diyoruz. Sonra, gövde ve beyin makinelerinin aldı ı o besi kalorisi, bir çe it kömür, ya ve benzin ile o gün ak ama dek bir eyler yaratmak gerekir. Bu yaratı a ÜRETİM diyoruz.

Tüketimle üretim yapmaksızın toplum ayakta duramaz. Tüketim yapmak için mutlaka üretim arttır.

Sözcük olarak üretim Osmanlıcada "istihsal" adını alıyordu. stihsal sözcü ünün Türkçe ÜRETMEK'ten gelme "üretim" oldu unu bilelim.

ÜRET M NED R?

Üretim deyince ilk akla gelen ey insanın ya aması için gerekli maddeleri elde etmesi oluyor. Ancak "madde elde etmek" deyince, bugünkü toplumumuzda insanı çok a ırtıcı karı ık olaylara alı mı ızdır.

Köy a ası da: kona ında oturmu tur, adamlarıyla "bey gibi ya amak için" ortalıkta kaplıyabildi i toprakları benimsemi tir. O toprakta çalı madıkça ya ıyamıyacak durumda bırakılmı insanlar: Marabalar, Ortakçılar, Yana malar, Ameleler, ve ilh. u ra ırlar. Bu u ra malarla yaratılan maddelerden A a pazar kanunlarına göre insafına kalmı bir bölük "maddeyi elde eder". A a'nın böyle madde elde etmesi üretim yapması mıdır? Hayır.

Bezirgân ve tefeci hacra a ile e raf ta ba ka türlü davranmazlar. Ellerine üç be kuru para sermayesi geçirmi lerdir. Bu para ile köylüleri, esnafları ve benzeri

sıkı sık insanları haraca bağlarlar. Kendi geçimleri için, çoluk çocuklarının bugün ve yarın rahat etmesi için, öbür dünyaya dek nimetler sağlamak için "madde elde etmek" zorundadırlar. Bunların madde elde edilecekleri üretim yapıları mıdır? Gene hayır.

Köylü ailesinin yaptığı iş madde elde edilebilir, tefeci bezirgân hacı ailesi ve emsali yaptığı iş madde elde edilebilir "ÜRETİM" yapmak değildir. Hattâ köylü ailesi ve tefeci bezirgânlık üretimle doğrudan doğruya hiç ilgilenmeyi sevmezler. Onların yerine üretimde ortakçılar, yana malar, köylüler ve esnaf: nasıl isterse öyle çalışsın, "ne iş varsa görsün" yeter ki köylü ailesi ve tefeci bezirgâna iş u kadar süre için kullandı iş toprak veya para (sermaye) karşılığında iş u kadar iradı, faizi ve kârı sağlayıp getirsin. Ondan ötesini ve ondan berisini ne köylü ailesi, ne tefeci ve ne de bezirgân aramaz.

A ANIN ARADI İ: mülk edindi iş geni topraklar üzerinde yapılacak üretimin (madde yaratmanın) biçimi veya yordamı veya verimi falan değildir. Köylü ailesi, toprakta çalışmasına MÜSAADE etti iş yarıcının, yana manın; belli bir süre sonra köylü ailesine çalışmaya iş RAT (rant) tutarına bakar.

TEFECİNİN ARADI İ: ödünç verdi iş paranın nerede, nasıl kullanılacağı, yahut bir üretime yâni madde yaratmaya yarayıp yaramıyacağı değildir. O tefeci, ödünç para olarak kullanılmak üzere sermayesini kiraya vermektedir. Köylünün, esnafın, aydınının, hatta kapitalistin belli bir süre sonunda tefeciye çalışmaya iş FAZ (tefe, riba) tutarına bakar.

BEZİRGANIN ARADI İ: satmak üzere parasıyla veya para vaadiyle satın aldığı iş maddeleri, karşılığında iş ödenmek üzere sattığı iş köylüden, esnaftan, aydından, hattâ kapitalistten belli bir süre sonunda çalışmaya iş KÂR tutarındır. Bezirgân sattığı iş malın mirasyedice harcanmasından memnun olur, hatırı kalmaz. Yâni, bezirgân sattığı iş malın üretici biçimde, üretim iş u runda kullanılmasına aldırılmaz. Bezirgânın mallarını alan kişi iş ne dilerse yapsın. Yeter ki, malların karşılığında iş öderken: bezirgânın iş maddeleri satınaldığı iş paradan çok fazlasını bezirgâna ödesin.

Bütün bu sebeplerle köylünün, tefecinin, bezirgânın yaptığı iş sözümona madde elde edilebilir: ÜRETİM değildir. Belki üretimin sonunda elde edilmiş ürünleri, üretmenlerle paylaşmaktır.

Yeryüzünde bir İNSANLAR (canlı kişiler), bir de TABİAT (cansız varlık) vardır. İnsanın kendisi organlarıyla bir tabiat parçasıdır. Ne var ki, tabiatın ayrı gibi duran bir parçasıdır. Buna ORGANİZMA denir. İnsanın organizması ile tabiat arasında ya ama süresince bitmez tükenmez madde alışverişleri yapılır. Ama, bu alışverişlere "üretim" denmez. Çünkü, insandan başka her hayvan ve her bitki kendi organizmasıyla tabiat arasında madde alışverişini yaptığı iş için ve yapabildiği sürece yarar.

Oysa insan organizmasının tabiatla yaptığı iş madde alışverişini ÜRETİM adını alır. Çünkü, insan tabiatla alışverişini bütün öteki canlı organizmalardan bambaşka biçimde yapar:

1. Başka her canlı organizma tabiatla madde alışverişini TEK BAŞINA yapar. İnsan tabiatla alışverişini hiç bir zaman tek başına yapamaz. Daima tek kişilerin dışında, bütünü ile bir toplumun yarattığı iş artılara ve biçimlere uyarak yapar. Onun için, tabiatla alışverişinde toplumdaki gelme bir bilinç vardır.

2. Başka canlı organizmalar tabiatla madde alışverişini ORGANLARI ile (yâni, vücutlarının canlı âletleriyle) yaparlar. İnsan tabiatla alışverişini, insan oldu olasıya, hiç bir vakit yalnız canlı organlarıyla, sırf eliyle ayakla, dişiyle tırnakla yapmaz. Toplumdan aldığı iş düşünce ve davranış metodlarıyla ve üretim araçlarıyla yapar. Toplumun kişilere hazırca sunduğu iş ve kuşaklar kuşağı geliştirdiği İNŞAATLAR'a ve ARAÇLAR'a toptan TEKNİK adı verilir.

Demek insanın bitkilerden ve hayvanlardan başka farkı vardır:

1. TOPLUMCUL (sosyal) ilişkiler içinde tabiatla madde alışverişini yapar.

2. TEKNİK ilişkiler içinde tabiatla madde alışverişini yapar.

İnsan böyle hem toplumcul, hem teknik yoldan madde alışverişini yapmaya

ÜRETİM denilir. Yâni, üretim deyince gene ortada bir madde alı veri i vardır. İnsan tabiata kendi vücudunun ve kafasının çalı ma gücünü verir; tabiattan o harcadı ı çalı ma gücünü sürdürecektir maddeleri alır. yalnız tabiatla madde alı veri ine kalsa, bu yapılan i e üretim denemez. Onu bütün hayvanlar yapar. Hattâ toplum içinde bütün hazır yiyici hayvanlar da yapar. A alar da, beyler de tefeciler de, bezirgânlar da tıpkı hayvanlar ve bitkiler gibi çevrelerinde buldukları ürünleri ve maddeleri alıp tüketirler. Ama bu hayvanların, bitkilerin, a aların, tefecilerin ve bezirgânların bir maddeyi elde etmelerine üretim adı verilemez.

Üretim: insanın (TOPLUMCUL + TEKNİK)ili kiler içinde tabiattan madde alı veri i demektir.

BASİT YENİDEN ÜRETİM

Toplumun temel ili kisi üretimdir. Fakat üretim ölü bir formül de ildir. Ancak zıttı ile bir arada bulunan bir gerçekliktir. Üretimin zıttı tüketimdir. Tüketim olmasa üretim de olmaz. Bu bakımdan her üretim aynı zamanda bir tüketimdir.

Örnek verelim: üretim sırasında i letilen makineler a ınırlar. Buna amortisman denir. Türkçesi a ınma payıdır. Demek üretim olayı daha yapılırken makineler a ınma payı ölçüsünde tüketilirler. Gene öyle, ham madde ve ilk maddeler üretim sırasında toptan harcanıp tüketilirler. çinin çalı ması birgün önceden beri geli tirdi i i gücünü üretim sırasında tüketmesi demektir. Ve ilh... Böylece tüketim için üretim yapmak da ne denli artsa, en az o denli üretim yapmak için de tüketim yapmak arttır. Ne üretimsiz tüketim olur, ne de tüketimsiz üretim.

Bu diyalekti i unutmamak artıyla üretim belli olunca, hemen arkasından tüketimin geldi i, daha do rusu üretimle tüketimin boyuna bir arada ve aynı zamanda yapıldı ı ortadadır. Ancak bir anlayı a varmak için, teorik olarak üretim tüketimden ayrılabilir. O zaman yapılan her üretimin yeniden üretimle sürüp gidece i kendili inden ortaya çıkar.

İnsan her gün ürettiklerini bir yandan da her gün tüketir. Üretim tezdir. Ama yalnız ba ına üretim olamaz. Üretim tezinin kar ısında onunla birlikte güre en antitezi tüketim bulunur ve tüketim yapılacak nesnelere bulunmadıkça üretim yapılamıyaca ı gibi, tersi de do rudur. Bütün üretilmi nesnelere, tüketilmeyecekse, onları üretmeye kim, niçin kalkı sın? Onun için hayat üretim teziyle tüketim antitezinin kar ılıklı etki tepkisi, bitmez tükenmez sava ıdır.

Yeniden üretim nedir? Üretim teziyle tüketim antitezi arasındaki zıtlı ın ve sava ın üçüncü momentini, yâni sentezidir. Bugün üretti imizi tükettik mi, yarın ya amak için yeniden üretmek zo runda kalırız. Buna YENİDEN ÜRETİM adını veriyoruz. Yeniden üretim olur olmaz, hemen gerçe in diyalekti i ile bu sefer yeniden üretimin kendisi tez hâline döner. Çünkü ili kilerimiz için yeniden üretim sentezi olan çalı mamız; bugünkü ili kilerimiz içinde artık yeni de olsa yalnız bir üretim tezidir. Hemen o üretim tezinin kar ısına yeniden bir tüketim antitezi geçer, bo u urlar. Zıtlıkların mekanizması ile birbirlerini mani velâ kolları gibi "kaldırırlar". Onların yerini bir ba ka sentez: ikinci bir YENİDEN ÜRETİM tutar. Ve üretim hayatı böylece sürüp gider.

İnsano lu kendini bildi bilesiye kaç türlü yeniden üretim biçimi görüldü? Marks baba KAPİTAL kitabında ba lıca iki türlü yeniden üretim sayıyor: 1 BASİT yeniden üretim, 2 GENİ yeniden üretim...

BASİT YENİDEN ÜRETİM: Bugün toplumun ihtiyacı olan maddeleri tükettik. Yarın üretim yapaca ız. Ne kadar? Tüketti imiz kadar. İnsanlar böyle her üretim süresinde tükettikleri maddeler kadar yenilerini üretirlerse, yaptıkları i e BASİT YENİDEN ÜRETİM denir. Demek basit yeniden üretimde TÜKETİM egemen güç olur.

GENİ YENİDEN ÜRETİM: Bugün toplumun ihtiyacı olan maddeleri tükettik. Yarın üretim ya paca ız. Ne kadar? Tüketti imizden daha a ırı miktarda. İnsanlar yaptıkları her üretim süresinde tükettikleri maddelerden çok fazla, daha a ırı yeni

maddeler üretirlerse, yaptıkları i e GEN YEN DEN ÜRET M denir.

Hangi toplumlarda üretim basit yenidenüretim biçiminde olur? Hangilerinde üretim geni yeniden üretim biçiminde olur? Bu soruya verilecek kar ılı n daha iyi anla ılması için, yukarıda yeniden üretimin tanımlanması yapılırken söylediklerimiz gözönüne getirilmelidir. nsano lu yeniden üretimini üretmen olarak kendi HT YACI için yapıyorsa, yeniden ürettikleri kendili inden basit yeniden üretim olur. Gerçi ihtiyacın sınırı yoktur. Boyuna topluma göre, zamana göre, yere göre de i ir. Ama bu de i en ihtiyaçlara göre üretim yapılıyorsa, tarihte görülen bütün kapitalizm öncesi toplumlarda oldu u gibi, yeniden üretim BAST biçimli olur; de i en ihti-yaçlara göre yeniden üretim de de i erek tıpatıp belli bir süre içindeki toplum ihtiyaçlarını kar ırlar.

Kapitalizme gelinceye kadar yeryüzünde egemen olan bütün üretim biçimleri, yalnız TÜKETMEK amacıyla yapıldıkları için, oralarda egemen olan da basit yeniden üretim idi.

TÜKET M Ç N ÜRET M

Toplumda insanlar ne vakit yalnız ve sırf TÜKETİM için ÜRETİM yaptılar? te bir soru ki, Tarih öncesinden bugüne dek insanlı n bütün ba ndan geçenleri gözönüne getirmeyi ister.

İkel Sosyalist toplumun, yani Tarihöncesi Komunanın insanları için üretim: sırf tüketilecek nesnelere sa lamak u runa yapılır. O zamanki çalı ma artlarına göre insanlar ilkel bir plân güderlerdi: belirli bir süre içinde neleri tüketmek isteyeceklerini a a ı yukarı tasarlarlardı. Ona göre tükettikleriyle orantılı olarak yeniden üretim yaparlardı. Biraz fazla, biraz eksik: yeniden üretimin sa ladı ı maddeler tüketimle ayarlanabilirdi.

O ayarlama da bütün Kankarde lerinin çıkarları gibi durumları da e it ve aynı idi. Yenidenüretim tüketilenden azca ise: gelecek yeniden üretim ona göre arttırılırdı. Tüketim azca ise, fazla gelen maddeler ya saklanır, saklanamazsa bırakılır, yahut konu kom uya sunulurdu. Böylece Tarihöncesi toplumunda basit yeniden üretim kendili inden imi çe ayarlanarak egemen olurdu.

Medeniyetten önce Yukarı Barbarlık kona nda Tarım (ziraat) ke fedildi. Tarım üretimi: ne avcılıkta, ne çobanlıkta görülmemi bir madde bollu u getirdi. nsanların tüketim ihtiyaçları da o saat yükseldi. Üretim ne denli VER ML ve çok bereketli olduysa, tüketim de kar ılık olarak o denli ALIMLI ve çok harcamalı yapıldı.

Orta Barbarlıkta Çobanlık ke fedildi i zaman da aynı ey görülmü tü. Sürü'nün getirdi i ola anüstü bol yeniden üretim ondan a a ı kalmaz bol yeniden tüketimlerle kar ılanmı tı. Çobanlıktan önce A a ı Barbarlık kona ı Çömlekçili i ke fedince Vah et zamanı tüketimden fazla gelince atılan maddeler, kap kaçak içinde daha iyi korunup saklanabildi.

Bütün bu Tarihöncesi ilkel toplumlar için üretimle tüketim otomatik denilecek basitlikle birbirini ayarlıca güttü.

Medeniyetle birlikte ne oldu?

Toplum sahnesine çok yava ça ve sinsice, ama hiçbir adım gerilemeye katlanmaksızın ilerliyen yeni tip bir insan sınıfı çıktı. Bu türedi sınıfa TEFEC BEZ RGÂN sınıfı denildi. Tefeci Bezirgân sınıf para gücünü elinde tutuyordu. Onun amacı ve görevi: PARA LE PARA kazanmaktı. nsanların muhtaç oldukları maddeler üretilir mi? Yoksa tüketilir mi? Tefecilerle bezirgânlara bu vız gelirdi. Onlar, üretim öyle dursun, tüketim i ini bile: Para (FAZ veya KÂR) sa lamak için gözönünde tutuyorlardı.

Üretim tüketimi kar ırlar mı? Tüketim üretime denk gelir mi? Tefeci Bezirgân böyle eyleri akıldan geçirmeyi budalalık sayardı. Üretimle tüketimi ayarlamak ne gezer? Bu ayar ne denli bozulursa, Tefeci Bezirgân o denli çok para kazanırdı. Tüketim ne denli çok ve üretim ne denli az olursa: Tefeci ve Bezirgâna o kadar çok

ya lı kazanç kapıları açılırdı. te bugüne de in Türkiyemizin trajedisi bu ekonomik kaynaktan çıkar. Tefeci Bezirgânlarımıza öyle bir bakmak, onların toplum yaratıcılı ı kar ısında olumsuz ci erlerini okumaya yeter.

Ne var ki, Medeniyet dedi imiz parlaklı ı ile gözleri kama tıran toplum biçimi ortaya çıkmı tı ve bu Medeniyetin dinamik gücü o kaygısız ve ayarsız Tefeci Bezirgân sınıfları oldu. Ekonomiye de onların damgası vuruldu. Kadîm ekonomi biçiminde üretim temeli Tefeci ve Bezirgânların ba lıca çapul kaynakları idi. Ama Tefeci ve Bezirgânlar bu temelle do rudan do ruya u ra mıyorlardı. Tarım küçük ekincinin üretimiydi. Zanaatlar tarımın eki gibi i liyen küçük âletli emekçilere dayandı: Yâni, toplumda üretim yapanlar bugünkü adlarıyla: KÖYLÜLER ile ESNAFLAR oldu.

İkel Sümer kentlerinde, sonraki Akdeniz kentlerinde: Toplum adına yapılan ilk üretim kollektif ekincilik ve zanaat oldu. Yalnız bu kollektif üretim çok sürmedi.

bölümü arttıkça herkes kendi tarlasında, kendi dükkânında çalı ır duruma geldi. Toprak bir yana bırakılırsa, geri kalan bütün ta ınır çalı ma araçları küçük ölçüde aygıtlar ve avadanlıklardı. Bir küçük sabanı olan köylü bir çift öküzle sürebildi i yerde üretim yaptı. örsü çekici bulunan zanaatkâr onlarla çalı abildi i dükkâncı ında zanaat üretimi yaptı. Her iki durumda da toplum üretimi KÜÇÜK ÜRETİM oldu.

Tefeci Bezirgân sınıfı bu durumdan hino lu hince yararlandı. Küçük üretmenler (Köylüler ve Esnaflar) birbirlerinden habersizce üretim yapıyorlardı. Onların yaptıkları ürünleri pazarda kar ıla tırmaktan ba ka geçim yolları yoktu. Kent kapalı küçük bir hisarcık iken, küçük üretmenler ürünlerini kendi elleriyle pazara getirip de i edebilirlerdi. Kent hisarları yıkılıp pazar geni leyince, alıcılarla satıcıların do rudan do ruya üretmenler olması önce güçle ti, sonra imkânsızla tı.

Kent duvarları çatlayıp a ındıkça, eski Kent pazarı Kentlerarası pazar hâline geldi. Medeniyet kentleri dı ında dünya Barbarlarla dolu idi. Kentlerle Barbarlar arası alı veri daha uzak pazarları zorladı ve böylece insanlık ölçüsünde Evren Pazarı do du.

Bu kadar geni lemi pazarlar üzerinde do rudan do ruya üretmenler (müstahsiller) ile tüketmenler (müstehlikler) bizzat boy gösteremezlerdi. Her üretmen aynı zamanda tüketmendi. Her tüketmen de aynı zamanda üretmendi. Böylece bütün üretim yapan insanların arasındaki ili kilere birtakım ARACILAR karı tı. Bu araçlar ba lıca iki türlü idiler. Ya do rudan do ruya ürünleri matah biçimine sokup üretmenden tüketmene aktarıyorlardı. Bu aktarma sayesinde KAR kazanan BEZİRGAN oluyorlardı. Yahut ba ka bir mekanizma i liyordu. Küçük üretmenler, ister üretim ister tüketim alanında olsun, sık sık darda kalan ki ilerdi. O zaman geçimleri veya üretimleri için para bulmak zorunda kaldılar. Onlara para kiralyan kimseler FAZ almadan bunu yapmadılar. Böylece bir bölük araçlar TEFECİLER haline girdiler.

Ancak dikkat edelim. Aracılık yapan Tefeci Bezirgânların üretimle do rudan do ruya, ilgileri yoktur. Onlar üretimle de il, ÜRETMENLERLE ili kilidirler. Üretmen köylü yahut zanaatkâr olmu , üretimi falan yahut filân araçla yapmı , çalı ırken u veya bu usulü kullanmı : Tefeci Bezirgân oralı bile oimaz. Bu durumun sonucu öyledir: Antika Medeniyetler ça ı boyunca ÜRETİM tefeci bezirgânların elinde de ildir. Onlardan bamba ka, hattâ Tefeci Bezirgân ile taban tabana zıt, ayrı sınıf insanların elindedir. Normal olarak dolaysız üretmenler küçük köylüler ve esnaflardır. Bu artlar altında Tefeci Bezirgân sınıfı: yapılan üretimi istedi i kadar sömürsün, o üretimin ne biçimiyle, ne yordamıyla ilgilenmez. Hatta, i aret etti imiz gibi, üretim ve tüketim buhranlarından ho lanır. Bir üretimin olup olmayı ina aldırılmaz.

Asıl üretmen olan küçük üreticilerin ise: 21 üretim yapmaktan bir tek amaçları vardır. O da kendi kendilerinin ve çoluk çocuklarının geçimini sa lamaktır. Yâni, küçük üretmen yalnız ve sırf TÜKETİM için ÜRETİM yapar. Küçük üretmenler (Köylüler ve Esnaflar) Tarih boyunca ilkel sosyalizmden kalma Komuna gelenekleri

dı ında pek az ba ımsız ve hür üretmen oldular. Bezirgân ili kilerin sömürüsü altında kıvrandı. Aynı Bezirgân ili kilerin sık sık zincirlerinden bo andırdı ı sosyal altüstlüklerde kolayca ezildiler. Belliba lı hiçbir kesin tarihcil rol oynıyamadılar. Hele ileri Medeniyet ça larında Köle veya Serf de ilseler, ya ak akçılık ettiler, yahut bilinçsiz, plânsız, ütopist patlangıçlar yaptılar, isyanlar çıkardılar. Arasına beliren hür ve yarı ba ımsız küçük üretmenlik ça larının sonu hep onların aleyhine döndü.

Kent içinde zamanla parababası olan Tefeci Bezirgânlar: toprak satın alıp Bey ve Efendi oldular. Yahut sivrilen toprak sahipleri yer ve para edindikçe Tefeci Bezirgân kesildiler. O zaman üretmenlerin, Köylü ve Esnafların üstünde bir EGEMEN SINIF do du. Bu klâsik ve normal diyebilece imiz birinci tip geli im oldu.

İkinci tip geli im daha farklı idi. Gene Tefeci Bezirgân ili kilerin yöneltti i alanlarda Medeniyetlerle Barbarların kanlı çatı maları oldu. Medeniyetin çökü ça ında Tarihcil Devrimler patlak verdi. O devrimleri ba aran Barbarların efleri kendi toplumlarının üzerine çıktılar. Sosyalist Kankarde lerine kar ı Medeniyetin eski egemen sınıfları ile birle tiler.

Her iki biçimde de ortaya çıkan EGEMEN SINIF kendi toplum durumunu ve çıkarını sa lıyabilmek ve çıkan ihtilâflarla toplumun havaya uçmasını korumak için kendi sınıf te kilâtını, yâni DEVLET kurdu. Devlet gücünü ellerinde tutan egemen sınıflar kendi geçimleri bakımından üretimle ilgilendiler. Siyasî üstünlükleri sayesinde ekonomik veya lüks ihtiyaçlarını küçük üretmenlere yaptırdıkları ürünlerle sa ladılar. Böylelikle, onlar da üretimle do rudan do ruya ilgilenmi oldular.

Ancak, toplumun temelini te kil eden üretim biçimi eskiden ne ise öyle kaldı. Egemen sınıflar Kent içinde türedikleri zaman EFENDİ (Köle sahibi) adını aldılar. KÖLE'leri yalnız kendi ihtiyaçlarını kar ılamak üzere üretimde çalı tırdılar. Böylece üretim gene tüketim için yapıldı.

Egemen sınıflar Kent dı ındangelmanın Komunanın Barbar efleri ile kayna tıkları zaman BEY (Derebe i) adını aldılar. SERF'leri (toprakbentleri Osmanlı deyimiyle: "Yerlerin esirleri" ni yarı köleleri) sırf kendi ihtiyaçlarını kar ılamak üzere üretimde çalı tırdılar. Gene tüketim için üretim yaptırdılar.

Efendilerle Beyler üretimle Tefeci ve Bezirgândan daha dolayısızca ba lı idiler. Efendi: topra ında tarım ve zanaat i lerini yapan üretmenlerin YA AMALARINA müsaade etmek için tüketim maddeleri üretmelerini istedi. Amacı Kölelerinin yarattıkları ürünle EFENDİ GB ya amak idi. Efendinin Kölelerinden bekledi i üretim: sırf kendi tüketimi için yapıldı.

Bey: topra ında tarım ve zanaat i ini yapan üretmenlerin (Sarf köylülerin, Reâyâ esnafların) ÇALI MALARINA müsaade etmek için ya amalarını istedi. Amacı, Serflerinin yarattıkları ürünle BEY GB geçinmekti. Yâni, Beyin de Serflerinden bekledi i üretim: kendi tüketimi için oldu.

Böylece Kadîm dünya, bir zıtlıklar mah eri oldu. Bir yanda Tefeci Bezirgân ili kileri yeryüzünde kıyametler kopardı. Öte yanda aynı Bezirgân ekonominin temelindeki küçük üretmenlik hiç de i meksizin oldu u gibi kaldı. Antika Medeniyetlerin ne ALT (Köle Sert) sınıfları, ne ÜST (Efendi Bey) sınıfları için tüketim yapmaktan ba ka bir maksatla üretim yapmak bilinmedi.

Tefeci Bezirgân ister küçük üretmen olarak ba ımsız köylüler veya esnaflarla, ister büyük Latifundialar, Mâlikâneler, Çiftlikâtlarda çalı an Köleler ve Serflerle alı veri yapsın, ister Kent Despotları ile yahut Efendi ve Beylerle alı veri yapsın: "Aracı" olmaktan öteye geçemedi. ÜRETME el atamadı. Üretimden kâr veya faiz aldı. Üretimi güden durumuna sokulmadı. Efendilerin üretimden bekledikleri ey: kendi rahat saltanatlarını sürdürmek için gerekli tüketim maddeleri idi. Beylerin üretimden bekledikleri ey bundan ba kası de ildi, Tefeci Bezirgânların üretimden de il, üretmeden bekledikleri iki ey vardı: biri Kâr, ötekisi Faiz idi. Onun dı ında üretime katılmadı.

Bu sebeplerle 7 bin yıllık Antika Medeniyetler battılar, çıktılar. Hepsinde Tarih boyunca yeniden üretim hep BAST YEN DEN ÜRETİM olarak kaldı. Kapitalizme

gelinceye de in üretimin a ır basan amacı TÜKETİM oldu. Tüketim ise, tüketicilerin ihtiyaçları ile ayarlandı ndan, belirli seviyesinden pek ötelere geçemedi. Ancak Kapitalizm ile birlikte basit yeniden üretimin yerine GENİ YENİDEN ÜRETİM yordamı geçebildi.

KAPİTALİST ÜRETİM YORDAMI

Kapitalizm geni yeniden üretim sistemidir. Bunun ne demek olduğunu anlamak için konuyu birkaç başlık altında özetliyorum.

a) SERMAYE ve FAİZ

Kapitalistçe üretim, Tefeci Bezirgân medeniyetlerinde görülen üretimin taban tabana zıddı oldu.

Tefeci Bezirgân sermaye, üretimin biçimi, yordamı ve amacıyla hiç ilgilenmiyordu. Kapitalist sermaye: daha do arken, yepyeni, o zamana dek görülmemiş bir üretim yordamı kurdu. Ona kapitalist üretim yordamı denildi. Çünkü, üretime damgasını vuran ilki Modern kapitalistçe bir ilki idi. Kapitalist ilki kilerin geliştirdiği toplum birdenbire Kapitalizm adını alan bir biçime girdi.

Kapitalizmde üretim deyince gözümüz önüne ne gelir? Biliyoruz, KAPİTALİST adını alan ilki ilkin sanıldı ki ilki cebi para dolu bir Kaarun de ildir. Kapitalistin en birinci karakteri GİRİKİNLİ (mütebbis) ilki olmasıdır. Giri kinli ilki nereden gelir? O zamana dek görülmemiş bir üretim yordamını kotarmasından ileri gelir. Bu kotarı sırasında kapitalist: "SERMAYE SAHİBİ" adını alır. Ancak, aslına bakarsak, kapitalist yalnız sermaye ilki kileri bakımından sermayenin sahibi gibi görünür. Klâsik anlamda kapitalist ise, kullandığı sermayenin MÜLKİYET'ne sahip olmaktan uzaktır. O sadece bir giri kinli ve giri kinli ilki ile bir yerden bir sermaye bulmuştur. Yâni kapitalist cebinde hazır olan parayı kullanmaz. Ba kalarının ceplerinde veya küplerinde yahut kasalarında duran paralarını ödünç olarak alıp kullanır.

buraya geldi mi, kimse parasını kapitaliste bedava vermez. Kapitalist giri kinli ini gösterebilir diye ona babası hayrına para veren dünyada görülmemiş tir. Yahut, daha do rusunu söyleyelim. Öyle bir hâl: Türkiye dışındaki dünyada görülmemiş tir. Herkesin bildiği gibi, Türkiye'de ilki ler bir hayli bamba ka olmuştur.

Türkiye'de BATILILAMA ilki ile tam tersine bir gidiş olmuştur. Bir "DEVLET BABA" yetiştirilmiştir. O, bütçesi ile, bankaları ile, tahsisleri ile, tâvizleri ile, primler ile, takaslar ile, kayırmaları, ödenekleri, ve ilh. ile, bir Devlet baba de il, kapitalistler için gökten inmiş bir Noel Baba'dır. Bütün bah illerini burada saymakla bitiremeyiz. Ancak, biraz dikkat eden herkesin gördüğü gibi, bizim Devlet baba kapitalistlerimize bedavadan milyonlar ve yüzmilyonlar sunmak için yaratılmış tir. illâ ki kapitalist yaratacaktır.

Yaratabildi mi? Gözlerimiz önündedir. Devlet baba kapitalist ilki alara hiç yoktan ve hazırdan ilki para kazanmaları için paralar ve imkânlar vermekle, kapitalistlerimizdeki GİRİKİNLİ ruhunun köküne kibrit suyu dökmüştür. Ve milletin ba ina giri kinli ini yitirmiş, hazır yeyici, vurguncu bir derebe ilki artı ilki yapma kapitalist sınıf türetmiş tir. Bütün felâketlerimizin temeli de burada ba lamıdır.

Tekrar edelim. Kapitalist demek, Giri kin demekdir. Böyle ilken Devlet babanın kapitalistlerimizi sümbül bebek tohumu gibi pamuklar içine sarıp milletin canı ve kanı ile doyurması giri kinli ilki öldürmesi olmuştur. O yüzden kapitalizmimiz daha do arken ölü do muştur. Devletçilik dediğimiz ebe: Kapitalistlerin biricik olumlu karakterlerini, giri kinliklerini hiçe saymakla olumsuzlukların en kötüsüne dü müştür. Solcularımıza dahi bir türlü anlatamadığımız Devletçiliğimizin bu ka yapayım derken, göz çıkaran trajedisidir. Kapitalist yapayım derken, Devletçiliğimizin giri kinli ilki çıkarıp atmış tir. O zaman ortaya bizim bize benzeyen ANORMAL

kapitalizminiz fırlamı tır.

Normal kapitalistin kendisi de kimseden babası hayrına on para istiyecek enayi açığı gözlerden de ildir. Kapitalist, giri kinli i sayesinde ortalıkta yararlı, verimli i alanları açarak ve parası olanlara temiz kazanç göstererek gerekli sermayesini toplar. Yâni, kapitalist sermayeyi kira ile aldı ı kimselere; kar ılık öder. Bu sermaye kirası ödenen kar ılık kazanç FA Z denir.

Böylece Kapitalizm normal olarak daha do arken hattâ do abilmek için yanība nda sırf para i lerıyla u ra an bir zümre yaratır. O zümreye vaktiyle Sarraf derlerdi. İmdi topuna birden Bankacı adı veriliyor. Ba ka deyimle, Kapitalizm sermaye bulmak için bankalara ba vurur. Sarraflar, bankerler, sigortacılar, borsacılar ve ilh. bir sürü para oyuncularını asıl giri kin kapitalist sayesinde sermayelerini i letirler. E er ortada olumlu i yapan, yaratıcı ve üretmen bir giri kin, kapitalist zümresi olmasa, bu para kapitalistleri ya ıyamazlar.

Gelin görün ki, Türkiye'de her i imiz gibi bu i te tersine dönmü tür. Giri kin kapitalistler için bankalar açılmamı tır. Tam tersine, bankalar için yâni bankalara faiz yı mak için bütün bir millet seferber edilmi tir. Bu, millet ölçüsünde faizci sermaye sömürüsü, ancak keyfi isterse ve o da Devlet babanın binbir imtiyazı tekeline geçerse, o zaman birkaç giri kin kapitaliste üç be kuru sermaye sa lamayı lütfeder. O yüzden Türkiye'de azgın ve a ırı faizci bir sermaye zümresi saltanatı sürerken, giri kin sanayici kapitalizm bir türlü geli kin olamamı tır.

b) YER ve RAT

Ancak biz Türkiye'deki Devletçi onarmal kapitalizmi bir yana bırakalım, normal kapitalisti izliyelim. Tek ba ına giri kin kapitalist eline geçirdi i para sermaye ile ne yapabilir? Hiçbir ey, Oturup yese, o sermayeyi üç günde kediye yükler, yahut yeyip tüketir. Kapitalist ki i yalnız ba kalarının paralarını faiz vaadederek cebine toplamakla kalsaydı, o parayı üç be günde harcar, mirasyedi bir dolandırıcı durumuna dü erdi.

Bizde sık sık görülen ne yazık ki bu olmu tur. Mirasyedilik, dolandırıcılık, rü vet, iltimas ve arkasından iflâslar, konkordatolar birbirini kovalar. Çünkü, bizim "kapitalist" dediklerimiz, giri kin ki i olmaktan çok, babasından yahut Devlet babasından kayrılarak ele geçirdikleri hazır paraları "Sermaye" diye ku a çevirirler.

Giri kin kapitalist ki i eline para geçer geçmez önce kendisine bir YER edinir. Kapitalist bu i yerinin sahibi midir? Görünü te öyledir. Aslına bakarsak o da de ildir. Klâsik anlamıyla ka pitalist, açtı ı i yerinin MÜLKİYET NE SAHP de ildir. Parayı nasıl kiraladıysa, giri kinli i sayesinde buldu u sermaye ile i yerini de öylece KRALAMI TIR.

Kimden? Kiralanan yer arsa ise toprak beyinden, yapı ise emlâk efendisinden. Çünkü bir ülkenin i yeri olmaya elveri li topraklarını ve yapılarını eline geçirmi bulunan Ortaça yadigârı, derebe i artı ı bir sosyal sınıf vardır. Bu sınıf kapitalist çıkarı bakımından yeryüzünden kaldırılmak gerekirdi: Ama, kapitalist sınıfı bunu halk uyanır korkusuyla yapamamı tır. Yâni topra ı, hava ve su gibi millet malı hâline sokamamı tır. O yüzden kapitalistler i yeri kurabilmek için toprak ve yapı sahiplerine ba vurmak zorunda kalırlar.

Toprakların ve yapıların sahipleri kâpitaliste yerlerini babaları hayrına vermezler. Bunu, yâni elindeki yeri ne sahibi kimseye verir, ne de kapitalist böyle bir eyi kimseden istemiye kalkı acak denli akılsız ve densizdir. Hiç de ilse Türkiye dı nda i ler böyledir.

Ne var ki, Türkiye'de bu mekanizma dahi inanılmıyacak kertede tersine i lemi ve i lemektedir. Bir Devlet baba yeti tirmi izdir. Bu Devlet baba, ilkin topraklar üzerinde derin bir adâlet duygusu beslemi ve yaratmı tı. Osman Gaazi'den beri fethetti i toprakların ço unu "M R ARAZ " yapmı tır. Bu toprakların rakabesini (yâni mülkiyetini) "BEYTÜL MAL' MÜSL M N"e (yani Müslümanların mâlevine)

düürmü tür. Bütün Müslümanların ve hepimizin malı olan geni topraklar üzerine gitgide Devlet baba mal sahibi gibi oturmu tur. Sonra be endi ine o Müslümanların ortak malını kitabına uydurup aktarmı tır.

Kırım savaından beri "BATILI MÜTTEFKLER M Z" sahneye çıkmı lardır. "MÜZAHERET" (arka çıkma) "MUA VENET" (yardımla ma) adları altında içimize i lediler. Me hur "BATICILIGIMIZ" burada da imdadımıza yeti ip iflahımızı kesti. Bütün o millet malı olan geni toprakları ve bayındırlıkları bir kalemde: milletin ortak malı olmaktan çıkardık. "TANZİMAT" dedik. "Kanun'u Esası" dedik. "Me rutiyet" dedik, "Cumhuriyet" dedik: en sonunda o muazzam zenginliklerimiz "kapanın elinde kaldı."

Kapan da kaçanların ço u: bizim Âyan (senatör) ve E râf (Tefeci hacia a) dediklerimiz oldu. Aynı yerler milletten a rılarak "Kapitalist" adını alan ki ilere de yok pahasına kaptırıldı. Böylelikle bir çe it derebe i artı ı zümre kesilen yerli millî kapitalistlerimiz, modern kapitalist üretimini Türkiye'de kurmak zahmetine katlanmadılar. Bir çe it kolay arazi sahipleri durumuna girdiler. Türkiye'de kapitalizm bir yol daha vurguncu, türedi bir sermaye çapulculu una döndü. Normal kapitalizmin geli imi kısırla tı.

Gerçi normal kapitalist sınıfı zerrece burnunun ucunu görür ölkücü bir sosyal giri kin ki ilerden derlenseydi, daha kendi ihtilâlini yaparken toprak beylerini ve ta ra a alarını ve e rafını ortadan kaldırırdı.1789 Fransız İhtilâli'nde o i i denemeye kalkı tı, eline yüzüne bula tırdı. Fransız ihtilâli'nden sonra ortaya çıkan bütün burjuva devrimleri, Fransız burjuvazisinin a zı yanıklı ından. ders çıkardı. ilk fırsatta derebe i artı ı sınıflarla sarma dola oldu.

Yalnız Batıda kapitalizm kuvvetle geli ti i için, kapitalist üretimi bu derebe artı ı toprak bey ve a alarını kapitalizmin dümen suyuna soktu. Onları kapitalizmden sa lıyacıkları kazançlarla burjuva toplumuna yerle tirdi ve bu kapitalist sınıfın dı ında ikinci bir üst ve egemen sınıf olarak EMLÂK VE ARAZ SAH PLER sınıfı hâline getirdi.

Yâni, hava ve su gibi Tanrının herkes için e it yarattı ı topra ı kapitalist sınıfı dahi millet malı hâline getiremedi. Ancak küçük üretmenleri mülklerinden etti (ekspropriasyona u rattı). Alınları ile ya ryan küçük ekincileri tarlalarından kaçırtdı. Küçük esriafıları dükkânlarını kapamak zorunda bıraktı. Kapitalist rekabeti küçük mülklüleri eritirken, onlara kar ılıklı büyük emlâk ve arazi sahipleri sınıfına büyük parsayı toplattı.

Kapitalist sınıfı Ortaça da bütün halk gibi derebe i sınıfının zılgıdı altındaydı. Derebe i isterse, kapitaliste giri kinlik yaptırır, dilerse kırbacını aklatıp giri kinin sermayesini elinden alırdı. Kapitalizm siyasi iktidarı eline alınca, vaktiyle çektiklerini unuttu. Devlet babanın gücünü eski derebe ilerin artıkları ile payla tı. Parlâmentolar bu payla ımın açık veya kapalı karaborsası oldu.

Ancak Türkiye'de uzun yıllar derebe i artıkları kapitalizme üstün ve baskın çıkmanın yolunu yabancı irketlerle kayna makta buldu. Yabancı Finans Kapitale Türkiye topraklarını yalnız açık pazar ve ucuz ham madde, i eli deposu gibi sunmakla kalmadı, verdi i (saltanat zamanı açık, son ra üstü kapalı) imtiyazlarla memleketi yarı sömürge durumuna soktu. O yüzden memleketin sırtına kambur üstüne kambur bindi. Batıda kapitalizm yalnız emlâk ve arazi sahiplerine haraç vermekle yetindi. Türkiye'de bu haracın üstüne yabancı haracı da binerek, sömürge gerili ini katmerle tirdi.

Ancak, bizi bırakalım. Normal, yâni ola an saydı ımız Batı ölkelerinde klâsik Kapitalist sınıfın toprak alanında yaptı ı hiçbir de i iklik olmadı mı? Oldu. Hem de bu, gözle görünmez büyücek bir devrime benzedi. Eski derebe ilerin sırf keyif için kısır ve beyinsizce sömürüp ezme sistemini kaldırdı. Onun yerine, akıllıca ve düzenlice hesaba dayanır bir ekonomi ve politika sistemi geçirdi.

Emlâk ve arazi sahiplerinin ellerindeki toprakları ve yapıları, kapitalist i yeri durumuna soktukça: sahiplerine RANT, Türkçesi RAT denilen çıkarı sa ladı. Ve

sa lar sa lamaz, "dolunca ablar, döndü dolaplar": eski derebe i sisteminde bey isterse kapitalisti ya atıyordu. İmdiki düzende politika ve ekonomi bakımından kapitalist eski derebe i artıkları sınıfı ya atıyor oldu. Çünkü, emlâk ve arazi sahipleri kapitalistten aldıkları iratla geçinme e ba ladılar. Yâni, toprak beylerinin ekme ini kapitalist kırdı. Toprak be i ya amak için, ama a a ve bey gibi ya amak için, artık kapitalistin eline bakıyordu. Daha yüksek irat almak için: kapitalistin daha çıkarlı i ler görmesine ve daha uzun ömürlü olmasına can ve yürekten çalı tı. Bu az buz de i iklik de ildi.

Onun için, kapitalizmin ratla ya atır oldu u ve üstte tuttu u ikinci egemen sosyal sınıfa artık DEREBE SINIFI denilmedi. O tarihe karı tı. Yerine kalan hazır yeyici sosyal sınıf: kapitalizmde ne denli asâletler ve erefler taslarsa taslasın, KNC egemen sınıf durumuna girdi.

Büyük toprak beyleri, çiftlik a aları, e râf ve âyan, emlâk ve akar sahipleri hep birden kapi talistin giri kinli ine sı ndılar. Yatıp kalkıp sermayenin âfiyetine dua ettiler. CHP'lerin, DP'lerin AP'lerin, CKMP'lerin, MP'lerin, YTP'lerin bizde göklere çıkardıkları ülkü ve "HUZUR" buradan kaynak aldı. TP liderlerinin ikide bir lâfla saldırıp, i le savundukları durum da ters yoldan yürü mekle beraber gene aynı kaynaktan güç alır.

KAP TAL ZM ve GEN YEN DEN ÜRET M

te, kapitalist üretim yordamı deyince akla gelen ilk iki giri kinlik budur: Burjuva adlı giri kin ki i özel te ebbüsüyle BANKER'den para, BEY'den i yeri kiralar. Ama bununla kapitalizm olmaz. Kapitalizm dört ayaklı bir masaya benzer. Henüz ortada iki direk vardır: 1 yeri için rat, 2 Sermaye için Faiz... Masanın ayakta durabilmesi için iki ayak daha lâzımdır: 3 i çiy e Ücret, 4 Kapitaliste Kâr...

c) KAP TAL ST ÜRET MDE ÜCRET VE KÂR

Sermayeyi ve i yerini bulduktan sonra, kapitalistin yaptı ı iki giri kinlik daha gelir:

1 Kapitalist sermayenin bir bölü ü ile (yâni DE i MEZ SERMAYE ile) âletleri ve hammaddeleri ve ilk maddeleri satınılır. (Aletler ve makineler gibi bir üretim süresince tükenmeyen cansız nesnelere FKS: SAB T SERMAYE denir. Bir üretim döneminde tükenen cansız nesnelere MÜTEDAV L, yâni elden ele geçer SERMAYE, bir bakıma DÖNER sermaye denir.)

2 Kapitalist sermayenin öteki bölü ü ile (yâni, DEG R SERMAYE ile) i çilerin, emeklerini de il; i gücü adını verdi imiz emek güçlerini satınılır. (Bu satınılma i çinin hür kalması artına ba lıdır. çinin hür kalması için belirli bir süre ötesinde i gücünü toptan satmamı olması gerekir.)

Bu söyledi imiz iki i lem klâsik kapitalizm için do rudur. Türkiye'de i ç i sınıfının yararına yapıldı ı öne sürülerek göklere çıkarılan son Grev ve Toplu Sözle me Kanunları: i çileri en az iki yıl için belirli mukavele ile i güçlerini i verene toptan sattırmaktadır. Bu bakımdan Kanun, hür olması gereken modern i çiy i patronuna iki yıl ba lı bir çe it de i mez köle durumuna sokmaktadır.

Hukuk bakımından kapitalist adlı i veren: tuttu u i yerine yerle tirip çalı tırdı ı DE MEZ SERMAYE (âletler ve ilk maddeler gibi üretim içinde de erleri de i miyen nesnelere) ile DE R SERMAYE'nin (üretim sırasında kendi de erinden a kın bir emek ve dolayısıyla artı de er yaratan i gücünün) sahibidir. Hem de bu sahiplik tam ve gerçek K MÜLK YET biçimindedir. Çünkü, i veren gerek de i ir, gerek de i mez sermaye kar ısında MÜLK YET adıyla bilinen bütün tasarruflara hak kazanmı tır. Cansız âletlerini ve âletler üzerinde çalı tırdı ı canlı i güçlerini kendi malı sayar. Kanunlar da ona bu hakkı tanır. veren o mallarını isterse satar, ba ı lar, kiralar, rehin eder, miras bırakır ve ilh. Kimse kapitalistin ki i mülkiyetine

dokunamaz.

Ne var ki, altını kurcaladınız mı, o kutsallı ı göklere çıkarılan mutlak kapitalist mülkiyeti biçiminde görünen ey, göründü ünden inanılmaz derecede daha i reti bir ili kidir.

Kapitalist i güçlerinin ve ilk maddelerle âletlerin sahibi midir? Evet. İlk madde ve âletlerle isgüçlerini kapitalist satın aldı. Satınalma parası kimin? Faiz kar ılı ı sermaye kiralyan bankerin. Parayı veren kapitalisttir. Ama para kapitalistin de ildir. Paranın asıl sahibi banker, süresi gelince, (vaadesi dolunca): faizle katmerlenmi sermayesini geri alacaktır. Alamazsa, banka kapitalistin i letmesine bütünüyle haciz koyup sahip çıkar.

Hani ya, kapitalistin mutlak ki i mülkiyeti ne oldu. Giri kinli inin ba arısına kaldı. Demek, kapitalist mülkiyeti istendi i denli MUTLAK görünsün, gerçekte içine saatli bomba konmu bir mülkiyettir.

Aynı durumu i yeri için söylemeye hacet yok. Kapitalist kirayı aksattı mı, emlâk ve arazi sahibinin eli kula ındadır. Ertesi gün, kendisi zahmet etmez: yetkili avukatını icra memuruna katıp i letmeyi hacze gönderir.

Demek, namuslu olmasına hacet yok. ini bilen kapitalist, ne yapıp yapacak, bankerin FAZN ve emlâk sahibinin RADINI vaktinde ödiyecektir. Sahici giri kin. Kapitalistlik böylesine zor, netameli ve itici bir i tir.

Haydi faiz yılda bir, irat ayda bir olsun. Aletlerle i güçleri hiç beklileyemezler. çi gün de ilse, hafta ba ı ücretini alacaktır. Çünkü i gücünü kapitaliste u kadara satmı , parasını henüz almamı tır. Aletleri kapat kalsınlar, olmaz. Zamanla durdukları yerde paslanır, a ınır, çürürler. letilmelidir ki, AMORT SMAN yoluyla üzerlerine ödenen parayı ve de eri ürünlere aktarsınlar. Yoksa sermaye iflâs eder.

imdi giri kin kapitalistin durumuna bakalım. Emlâk ve arazi sahiplerine irat, banka ve sermaye sahiplerine faiz, âletlerle ham maddelere de i mez sermaye i çiyeye Ücret bulmak her zaman kapitalistin ba ı ucunda asılı duran ve onu her gün biraz daha geni üretim yapma a zorlıyan "Demokles'in Kılıcı" dır.

Ayrıca toplumda kapitalist her a zını açanın rızkını bo azına koymakla kalmaz. Kapitalistin kendi a zı ve kendininkilerin bo azı vardır. Gene kapitalist sanayici ise, i letmesinde elde etti i ürünleri kendisi satamaz. Daha uygunu, bir ba ka kapitaliste, ticaret kapitalistine mallarını teslim edip sattırmaktır. Kapitalist gerek kendi rızkını, gerekse ticaret sermayesinin rızkını kar ılamak üzere bir de KÂR sa layıp paylamak zorundadır.

öyle uzaktan bakılırsa, kapitalistlik bir çe it hava oyununa da benzer. Emlâk ve arazi sahibinden i yerini al, bankadan sermaye al, ba ka kapitalistlerden âletleri ve ilk maddeleri al, yardımcı maddeleri al, i çiden i gücünü al. Hiçbiri kendi malın olmadığı halde, mutlak mülkiyetin imi gibi harman et, para kazan. Bütün kanunlar, ahlâk, terbiye, bilim, felsefe, din, mezhep, hep seni, senin bu giri kinli ini kı kırtıp savunuyor. Ne âlâ memleket, de il mi?

Sistem bu olunca, millete öyle bir çe it "havadan para kazanma" heveslisi elbet tümenle giri kin ki iler çıkacaktır. Onların hepsi de kapitalist olmaya can atacaktır. Hepsinin taptı ı tek ekonomi kanunu serbest rekabettir. Kur'anın Tanrı buyru u kapitaliste u SERBEST REKABET buyru u kadar etkili olamaz. Hep birden bütün kapitalistler: yalnız i letmeye de il, birbirlerine de giri irler. Buna "Kapitalist Sosyal Düzeni: Sermayeci çtimaî Nizamı" demi ler. Rekabet toz dumanı arasında külâhını kurtaran kaptandır.

Kıyasıya rekabet önünde her kapitalist her gün biraz daha i letmesini çok verimli kılmaya, bunun için yatırım yapmaya, i yerini geni letmeye mecburdur. CHP dahileri Tekparti zamanı her sokak ba ına öyle yazılı Amerikan bezleri asmı lardı: "DURMIYALIM DÜ ER Zİ!" Bu kapitalizmin en dayanılmaz çı lı ıdır. Kapitalizm duramaz: ya ilerliyecek, yahut dü ecek, batacaktır.

unu hatırlatalım ki, bu söylediklerimiz gene normal Batılı kapitalistlerin 19'uncu yüzyıldaki namuslu giri kinlikleri için böyledir. Bizim bezirgânlar öylesine

hengâmelere tatlı canlarını hiçbir vakit atmamayı Devletçili imiz sayesinde pek güzel becermişlerdir. Kalkuyruk derebe i artı ı yerli millî kapitalistlerimiz Allah'tan korkmadıkları kadar çok rekabetten korkarlar. Batılı omuzda ları gibi sahici girişkin kapitalist olmaktan ödleri patlar. Hepsi millî piyasada birer gangster "Vur Al" dırlar. Ölümü göze alınca vurup almayı göze alırlar. Memleket kalkınmasında Batıyı yüzyıllarca geriden izlemekte sakınca görmezler. Ve sonra milliyetçili i de kimseye kaptırmayıp yurtseverlikten yanlarına adam yana tırmazlar. Onun için bizimkilerden "namuslu" kapitalist pek aranmaz.

Batıda ise kapitalist denilip geçilemez. Bütün bir toplum ona bakar. Kapitalizm ça ına giren ülkede bir modern KAP TAL ST SINIFI vardır. Kapitalistlerin modern toplumda SOSYAL SINIF olu ları modern ÜRET M güdü lerinden ileri gelir. Adamlar modern topluma KAP TAL ZM damgasını bıçakları hakkına vurmuşlardır. Bizimkiler gibi Devlet koltu unda müteahhit keneler de illerdir.

Öyle gerçek kapitalist üretim yordamını gözümüz önüne getirelim. Orada dört amaç ard arda sıralanır: 1 Rat, 2 Faiz, 3 Ücret, 4 Kâr... Ve hepsinin üstünde bütün o söylenenleri sa ladıktan sonra bir de öteki kapitalistlerle rekabet congül kanununa göre bo u mak ba ta gelir. Kapitalist bütün o dört ba lı canavar gövdeli kendi üretimi ile bo u acaktır. Yoksa ölecektir. Böyle bir üretimin, kıt kanaat günü gününe Allah ne verdiyse üretip geçinme sistemi olan basit yeniden üretim olamayaca ı kendili inden anlaşılr.

KAP TAL ST SINIFIN KEND KUYUSUNU KAZI I

Buraya kadar anlatmaya çalı tı imiz kapitalist, bir girişkinlik tutturmuştur. Kendisi de nereye varacağını kestiremezsiniz, akıntıya tutulmuştur. Bindi i dalı kesen Hoca, kapitalistin yanında epey akıllı kalır. Çünkü kapitalist kendi sistemini kuracağını diye yarattı ı yaman çeli kileri her gün biraz daha büyütüp korkunçla tırmak için elinden geleni ardına komayan bir kişidir. Kapitalistin kendi kuyusunu eliyle nasıl kazdı nı, bir üretim tabanı bakımından, bir de sınıf ilikileri bakımından gözönüne getirmek yeter.

a) ÜRET M TABANINDA ÇEL K

Modern kapitalisti bizim Antika Tefeci Bezirgân kalıntısı sermayecilerle karı tırmıyalım. Modern kapitalist deh etli ihtilâlcidir. htılâlin en büyü ünü mülkiyet alanında yapar. Medeniyet 7 bin yıldır Tarihöncesinin ORTAK MÜLKİYET gelenek göreneklerini insanlı ın ba rından bir türlü söküp atamamıştı. Yeryüzünde ilk defa modern kapitalist sınıfı, ilkel sosyalizmden kalmı ortak mülkiyet izlerini, bir daha geri dönmemesine ortadan kaldırmı ve yerine en görülmedik mutlak K S MÜLK YET 'ni tahta çıkarmıştı.

Modern ça da özellikle geli en teknik üretici güçler, Kadîm üretim ilikilerinin alacağı bulacağı döküntülerini temizledikçe rahat edemez. Bununla birlikte, o dokunulmazlı ı hiçbir Tarih döneminde bu denli kutsalla mamı bulunan Ki i Mülkiyeti, hangi temelin üzerine oturtulmuştur?

ÜRET M YORDAMININ SOSYALLE MES üzerine, Yâni, eskiden âletler de, emekçiler de kendi küçük üretim alanlarında kendi tüketimleri yahut do rudan do ruya belirli sınıf ve zümrelerin tüketimleri için birbirinden ayrı ve epey ba ımsızca çalı ırlardı. Kapitalist sahneye çıkınca, tuttu u özel i yerine o da ınık âletlerle i çilerden bir ço unu topladı. Onlar arasında ilk defa organik i bölümü ili kileri kurdu. Bu kooperasyon (emek birli i) kapitalist üretim yordamının üstünlü ünü yarattı. Da ınık âletlerle insanların yalnızca bir araya gelip i bölümüne göre çalı maları bile üretimin verimini ansızın artırdı. Kapitalizmin Tarihte açtı ı en büyük OLUMLU ve LER yol budur. Buna üretimin yordamca sosyalle mesi denir.

Ne var ki, bu üretim yordamı kapitalistin kendisi için en olumsuz ve ters giden

zıt bir kutup yarattı. Kapitalist, Tarihte e siz bir dokunulmaz ve kutsal K MÜLK YET denilen tabuyu yaratmakla ö ünüyordu. Oysa toplumun, yâni kapitalist toplumunun temeli olan üretim yordamını: Tarihin ve Tarihöncesinin en büyük Ortak Mülkiyet ça larında dahi görülmemi kertede sa lam. ve yaygın bir sosyalle tirmeye u ratmı tır. Sosyalle tirmenin Türkçesi ortakla tırmaktır. Toplumda her üstyapı ili kisi gibi mülkiyet ili kisi de üretim ili kileriyle kar ılıklı etki tepkide bulunur. Kapitalist üretim yordamının temeli SOSYAL (Ortak) biçime sokulunca, o biçimin üzerinde yükseltelen K C L mülkiyet ne denli ömürlü olabilir?

Tarihin her ça ında oldu u gibi, ergeç kapitalizm ça ında da üretimin sosyalli i mülkiyet ili kilerini etkileyecek ve kendisine uyduracaktır. Yani, kapita istin sosyal ve sosyalist hâle getirdi i üretim yordamı ister istemez ki icil kalan kapitalist mülkiyetini daha do arken a ındıracaktı.

Olan da budur. Gördük. Kapitalist HUKUKÇA: Sermayesinin mülkiyetine dahip görünür. Ama, bütün bezirgân hukuku gibi bu kapitalist ki i mülkiyeti de asıl derin ekonomi mekanizmasının gözba ıcılı ından öteye geçemez. Hukuk perdesinin effafılı ı ardında en büyük çeli ki sırtır: Mülk sahibi aslında kapitalist de il, son duru mada, emlâk ve arazi ahibi ile para sahibidir. Kapitalist mülkiyet a acının kökü böyle bir uydurma saksı içinde i retile ir. A acın dalları, budakları, meyvaları ise serbest rekabete açılır. Orada her kapitalistin öteki kapitalisti tepelemesi en büyük meziyet ve orman kanunu sayılır.

Böylece kapitalist daha anasından do du u gün sahteli i paçalarından sızan bir ki i mülkiyeti u runa kelleler uçurur. Hayatta ilk adımı atar atmaz; en ba ta kendi omuzda ları gelmek üzere, bütün kapitalistler o i retini ve yapmalı i kutsalla tırlamakla bir türlü örtülemiyen kapitalist mülkiyetini kökünden kazımaktadırlar. Bütün u ra ıları birbirlerini yemektir. Ve en sonunda, 20 nci yüzyıla girerken, bir eyi farkedirler. Daha fazla birbirlerini yerlerse, ortada kapitalist kalmıyaca nı anlarlar. Bu sefer serbest rekabeti inkâr edip, tekelcili e ba vururlar. Ama o Tekelcilik te, tek tek kapitalistlerin yerine toptan kapitalist gruplarının birbirlerini daha devle mi ejderhalar gibi yeyip yutmalarına yol açar.

Görüyoruz. Kapitalist sınıfı toplumun temelinde her eyin en sonunda belirlemdiricisi olan üretim yordamını sosyalle tirmekle ne yapar? Her eyden ve herkesten önce KEND KEND S N N MEZAR KAZICISI olur.

b) SINIF L K LER NDE ÇEL K

Kapitalist sınıfı yalnız âletler alanında çeli ki ile kalmadı. nsan ili kilerinde de aynı eyi dâha keskince ba ardı. İkin Medeniyetin 7 bin yıl eritemedi i Ortak Mülkiyetli Komuna kalıntılarını da ıttı. Biliyoruz. Komunanın soysuzla ması insanları Köle yahut Serf olmaya götürdü. Son Barbar akınları ilkel sosyalizm geleneklerini köyde Tarikatlar, ehirde Loncalar biçiminde ya atıyordu. Kapitalist serbest i gücü bulup sömürebilmek için, bütün o soysuzla mı Komuna ili kilerinden kalma Kölelik, Serflik veya Lonca üyeli i gibi ba ları köklerinden kazıdı. Görünü te bu me hur büyük "HÜRR YET HT LAL" idi. Aslında insanı toprak mülkiyetinden veya te kilâtından kopararak ayırdı ve i gücünden ba ka satacak eyi kalmamı insan, Marks'ın "Vogelfrei" (Ku gibi hür) dedi i insan durumuna soktu.

Kapitalist ili kiler insanları görünü te Lonca ba larından, gerçekte eski Komuna artı i Ortak Mülkiyet ili kilerinden uzak dü ürdü. Yâni, esnaf Loncanın ömür boyu sa ladı ı çalı ma artlarından (âletlerinden, dükkânından, pazarından) koıtu. Köylü gibi o da i gücünden ba ka geçim aracı ve satacak eyi kalmamı "VOGELFREI" (hür insan) oldu.

Bu iki ve daha benzeri yollardan "ku gibi Hür" kalmı "Komuna anasından göbek ba ları Kopmu " insanlara, ki ilere kapitalist bol keseden "K HÜRR YET" adadı. Bütün 18.ci yüzyıl filozofları, "HÜRR YET" hanımı öylesine telleyip pullamı lardı, öylesine örneklerle içten gelme bir kurtulu yolu gibi göstermi lardı ki;

ona â ik olmıyan baldırıcıplak kalmadı. Osmanlı âirinin dedi i gibi: "Ah! Ey dîdar! hürriyet, esiyri' a kın olduk, gerçi kurtulduk esaretten!" (Kölelikten kurtulduk ama, bu yolda senin a kına kul olduk, ey hürriyet gözbebe i!)

Gerçekte â ik olunan ey: kapitaliste "bırak yapsın, bırak geçsin!" diyen serbestlikti. Kapita list, üretim tabanında kendi mezarını kazarca yaptı ı de i iklimleri, toplumun üstyapısında da becerebilmek için iktidara gelmek hürriyetini savunuyordu. Do rusu, zü ürtledikçe zalimlikleri artan Derebe iler, küçük üretmenin kendi vücudu yerine saydı ı topra a kar ı olan ba lılı nı ve a kını çoktan sarsmı tı. Beride kapitalist üretim büyük ve geni verimlilik getirmi ti. Nuh yılından kalma esnaf ve köylünün geri ve yerinde sayıcı üretimini havaya uçuruyordu. Yoksulluk ve istikrarsızlık esnaf adlı küçük üretmeni ana karnında göbek ba ı ile ba landı ı me imeye benziyen (plasantaya benziyen) Loncaya kar ı kırgınlıklara götürmüştü.

Toplumda yeni ve ileri bir üretim yordamı ortaya çıktı mı, her eyi ve herkesi böyle yola getirir. İkel Komunanın en son soysuzla mı kalıntıları Derebe ilik içinde sıkıcı bir kabuk olmu tu. Ona kar ı kapitalist sınıfı "HÜRR YET" bayra nı kaldırdı. Bütün millet: Köylüsü, esnafı, aydını, burjuvası "Hürriyetçi" kesildi. Ufak bir saray entrikası bu geli meyi sonuçlandırmaya yol açtı. Temeli çoktan a nımı , yalnız üstyapı gelenekleri ortada sürüklenen Komunada bir kral vardı. Derebe i kralla Komuna kralı birbirinin taban tabana zıddı idi. Ne var ki, Derebe i krallarına hâlâ "Milletin atası" deniliyordu. Onlar da, birkaç nesil içinde dejenere olup, enayi ve hebenneka krallar durumuna dü mü lerdı. Bütün saraylar, içinde hapsolunan Devletlileri yarı hasta, yarı deli etmi ti. Burjuvazi bu durumdan yararlandı. Bir kaç köprü ba nı para ile satın aldı. Büsbütün âcizle mi derebe ilere kar ı SOSYAL HT LÂLLER kapısını kolaylıkla açtı.

Ancak, burjuva edebiyatında bile: "Ey hürriyet, senin adına ne cinayetler i lendi!" sözü çarçabuk yer etti. Çünkü herkes, yâni her sosyal sınıf ve zümre, hürriyet denilince bundan kendi çıkarını ve durumunu iyile tirmek anlamına varıyordu. Burjuva ihtilâlleri yarı toprak kölesi küçük ekicilerle ehirlerdeki yarı esnaf i çi sınıfının motoru sayesinde i ledi. Halk hürriyeti ciddiye almı tı. Hürriyetin ardında kapitalist yatabilirdi. Kapitalistin ardında ÜRET M N SOSYALLESMES yatmıyor muydu?

Halk (Köylüler ve çiler) bu inceli i bilinçle kavriyamazlardı. Ama tarihci e ilimleri yı nınlara burjuva hürriyetinin altında di e dokunur bir eylerin yattı nı sezdirmi ti. Halk, Nâmık Kemal'in Magosa zindanında yazdı ı gibi: "Altı da birdir yerin, üstü de" diyecek durumdaydı. Altı üstünden iyi gelir diye burjuva ihtilâllerine gönüllü dayanak oldu.

Sonuç alınır alınmaz herkes: "Hadi bakalım imdi hürriyeti görelim!" der gibi oldu. Fakat hürriyet bekleyen yı nınlara bamba ka gerçekçilikle kar ıla tılar. Küçük ekinci, köyünde her türlü ça lı ma artlarını bu sefer kapitaliste kaptırıyordu, (eksproprie ediliyordu: küçük mülkü elinden alınıyordu). ç i sınıfı hürriyetin nimetlerini ummu tu. Kapitalist sömürü ünün serbestli inden ba ka bir eyle kar ıla madı. Bunun üzerine demokratik devrimin havasıyla azıcık gözleri açılan yı nınlara derinden derine ho nutsuzla tılar.

Böylece kapitalist kendi ba na topladı ı hürriyet cinlerini da itamıyan sihirbaza döndü. Ortaça artı ı üretimi ile köy ekonomisini kapitalizm felce u ratmı tı. Köylü Tarihöncelerindeki ikvanodonlar, Dinozorlar gibi yere dü mü yatıyordu. Kapitalist karıncalar onun yaralarına ü ü mü , canına okuyorlardı.

Beride kapitalizm ilerledikçe her sınıf ve zümre kapitalistlerin kendileri de ba ta gelmek üzere derebe i artıkları, köylülük, esnaflık ve aydınlar boyuna a nıyorlar, i çile iyorlardı. Buna Proletarizasyon denildi. Proleterle mek iddetlendikçe, kapitalist, i yerlerinin kapısına büyük "htiyat Sanayi Ordusu" yı ıldı. Bu aylâk yı nınları efendilerine: "Ya i , ya ekmek isteriz!" diye ba ırıyorlardı.

sizlere i bulmak kaygısı kapitalistlere bütün dünyayı çapul etme zorunu

dayattı. Ancak kapitalist ülke bir tek olsa ekerle balla beslenirdi. Kimi geride kalmı , kimi öne geçen, birbirleriyle yarı ır bir sürü kapitalist devletler ortada idi. Her kapitalist devlet yeryüzünün bir bölgesini sömürge veya yarı sömürge, öteki yanını "nüfuz bölgesi" durumuna soktu. Bu bölgeleri paylaşmak için kapitalist devletler arasında bölgesel yahut evrensel savaşlar, ekonomik buhranları kovaladı.

Neticede savaşlarla zayıf dü en kapitalizme karşı anayurtlarda Ç SINIFI ayaklanmaları, dünyada GER M LLETLER isyanları patlak vererek kapitalizmi it dalmı keçiye çevirdi.

Onun için, kapitalist sınıfının ekonomi politika zoruyla girişini sosyal, politik ve ilh. bütün üstyapı davranışları, herkesten ve her eyden önce yeryüzünde Marks'ın deyişiyle: KAP TAL ZM N MEZAR KAZICILARINI YET T RMEK oldu.

GENİ YENİDEN ÜRETİM

te, kapitalizmin bir geniş yeniden üretim yordamı olduğu söylenirken, kapitalizmin bütün o i aret edilen karakterleri mekanizması gözönüne getirilmelidir.

Kapitalizm öncesinde üretim gerek emekçi için, gerek onu sömüren üst sınıflar için TÜKETİM amacından öteye geçmiyordu. Bu bakımdan, insanlar a a ı yukarı tükettikleri kadarını ürettikleri mi, onunla yetinebiliyorlardı. Alt tabakalar zaten kıt kanaat geçinmeye mahkûmdular. Üst tabakalar sonradan sonraya lükslerini arttırdıkları zaman, bu artan ihtiyaçlarını daha geniş bir üretim yaparak sağlamayı akıllarının kenarına bile getirmiyorlardı. İhtiyaçları arttıkça, bunu alttakilerin geçimlerini kısarak ele geçiriyorlardı. Bu yüzden zaman geliyor alt sınıflar ya anmaz hâle gelen darlıkla isyan ede ede, çevre Barbarları da araya katan fırsatlarla TAR HÇ L DEVR MLER patlak veriyordu. Ve o bir türlü genişliyiemen "BAST YENİDEN ÜRETİM" temeli üzerindeki Kadim toplum çatırdayıp yıkılıyor, Medeniyet olduğu gibi yok ediliyordu.

Tarihöncesinde sınıf farkları yoktu. Kanda lar Komunasında üretim kendili inden tüketim için yapılıyordu. O yüzden yeniden üretim ister istemez basit yeniden üretimden ba ka türlü olmadı.

7 bin yıllık Antika Medeniyetler ça ında bir de Tefeci Bezirgân denilen sermaye sahibi sınıf vardı. Bu sınıf ta görünüşte sırf FAZ ve KÂR pe inde ko tu. Ama, Tefeci Bezirgân sınıfı üretime karı madı. Üretim sonunda yaratılmı nesnelere DA ITIMI'na (de i toku edilmesine) aracı oldu. Bu aracılığı yaparken bile: Pazarın kör arz ve talep kanununa oyuncak olmaktan öteye geçemedi.

O zaman ÜRETİM ilikileri bütünüyle:

1 KENT Medeniyetinde: Efendilerle Köleler adlı sosyal sınıfların tüketim ihtiyaçlarını kar ılamak için yapıldı.

2 BARBARLI IN Medeniyet Rönesansında: Derebe ilerle Serfler adlı sosyal sınıfların tüketim ihtiyaçları kar ılandı.

Üretimle DO RUDAN DO RUYA ilgili olan Köle Efendi, Serf Bey sınıfları üretimi götüldüler. Bütün bu sebeplerle, tüketimden ba ka amaç gütmeyen ve teknik seviyesi küçük üretimden daha yüksek verimli bir üretim yordamı bilmiyen kapitalizmden önceki hemen bütün üretimler BAST YENİDEN ÜRETİM sınırlarını pek a amadı. Basit yeniden üretimin tekrarlanması olarak kaldı.

Gördü ümüz gibi kapitalizm böyle midir? Kapitalist ne kendisinin, ne i çinin ihtiyacını ve tüketimini dü ünerek ona göre üretim yapmaz. Kapitalist üretimin tek amacı: ba kalarının ihtiyaçları için alınır satılır nesnelere yâni MATAHLAR yapmaktır. Bu durumda, kapitalist üretiminin temeli sınırsız genişleme zorunda kalır. Gerçi kapitalizmde de toplum ihtiyaçları diye bir tüketim sınırı bulunur. Ama kapitalist, o sınırı önceden hiç bir zaman kestirip kontrol edemez. Ayrıca ihtiyaçların yarattığı tüketim sınırı: kapitalist üretiminin top ate i altında her gün biraz daha genişlemek zorundadır. Yâni kapitalizmde üretim genişledikçe tüketim de genişler.

Kapitalisti geniş yeniden üretim yapma a zorlayan ey, kapitalist üretim

yordamının vazgeçilmez artlarıdır. Tekrar edelim. Kapitalist ne yalnız kendi ihtiyaçlarını (KÂRINI), ne yalnız i çinin tüketimini (ÜCRET) dü ünmele kalmaz. Bütün toplum sınıflarının alinyazısını ve geçimlerini toptan üzerine almı tır.

Emlâk ve arazi sahiplerine RAT, para sermaye sahiplerine FAZ üretmek zorundadır. Ayrıca, rakipleri onu sıkı tırırlar. Kapitalist rekabete dayanmak için, i yerindeki âletleri ve usulleri hergün biraz daha geli tirmek, üretimi daha verimli kılmak için gece uykularını kaçıırır. Kapitalist her gün yaptı ı üretimi bir gün öncekinden daha fazla, daha geni yapmaya itilir.

Kapitalizmde geri gitmek yoktur. Her kapitalist i letmesi bir cehennem makinesidir. Ya daha çok üretime gidecektir, yahut geri kaldı ı gün iflâs edecektir. Yerini tutan ba ka kapitalist mutlak daha öncekinden mükemmel âletler ve metodlar kullanarak daha çok ve daha ucuz mal çıkaracaktır. te bu üretim gidi ine Marks: "GEN YEN DEN ÜRET M" adını verir.

Tarihin ba ka hiçbir ça ında kapitalizmin yaptı ı geni yeniden üretim görülmemi tir. Kapitalizm öncesi üretiminin durgunlu u basit yeniden üretime dayanı ından ileri gelir. Kapitalist üretiminin ondan önceki basit yeniden üretime üstünlü ü, buradan do ar. Gerçi kapitalizm plânsız üretim yapmaktadır. Bu yüzden zaman zaman ekonomi ve politika krizleri ile kızılca kıyametler kopartır. Fakat bu kıyametler bile ardından büsbütün daha geni yeniden üretimler getirir.

KAP TAL ZM LE PREKAP TAL ZM N UZLA MAZ ZITLI I

Basit yeniden üretim ile geni yeniden üretimin ne oldu u üzerine bundan önceki bölümlerde bir fikir edinmeye çalı tık. Ara tırmamızı özetlersek öyle diyebiliriz:

1 BAST YENIDEN ÜRET M: Prekapitalist (yâni, kapitalizm üretim yordamından önce gelen) ça ın üretim yordamıdır.

2 GEN YEN DEN ÜRET M: Kapitalist, yâni i veren üretim yordamının ta kendisidir.

OSMANLI Türkiyesi düzeninin temeli 7 bin yıllık Antika medeniyetlerin temeli gibi: PREKAP TAL ST basit yeniden üretim yordamı idi.

BATI MEDEN YET dedi imiz düzen ise, 5 yüz yıldan beri Avrupa, Amerika ve Asya (Japonya) ülkelerinde geli ti ini gördü ümüz KAP TAL ZM geni yeniden üretim yordamı oldu.

Bu iki üretim yordamı birbirinin can dü manıdırlar. Biri nerede geli irse, ötekini mutlaka tepeler. Bunu anlamak için birkaç örnek üzerinde kısaca duralım.

TAR HTE TEFEC BEZ RGANLIKLAR

Tarih meydandadır. Kadim tefeci bezirgân düzenler nerede a ırı geli im gösterdiyse, orada kapitalizme geçi imkânsızla tı.

Mısır'dan Çin'e dek uzanan DO U medeniyetleri buna en iyi örnek oldular. Hepsi de Tefeci Bezirgân Medeniyetleri idiler. Hepsi, kendi çe itleri içinde en yüksek prekapitalist üretim seviyelerine ula tılar. çlerinden hiçbirisi ngiltere'de görüldü ü gibi kapitalizme sıçrayıp geçemedi. Hepsinde Tefeci Bezirgân sermaye son kerteye dek büyüdükten sonra, bütün Kadim medeniyetler muntazaman battılar.

Bize en yakın olan Sümer, Akad, Asur, Med, Pers hattâ Grek, Roma, slâm Medeniyetlerinin kendileri gittiler, adları yâdigâr kaldı. Mısır firavunlarının, ran nemrutlarının mezarları olmasaydı adlarını duyan bulunmıyacaktı. Aynı dönemler Hindistan ve Çin gibi, daha Uzak Do u'nun özel ayrı ve az çok kapalı bölgelerinde: aynı sübtropikal ırmak boyu medeniyetlerini kurdular ve aynı yoldan battılar.

slâm Medeniyeti; Roma Medeniyetinden, Hint ve Çin'deki benzer medeniyetlere dek uzanmı bütün Antika Tefeci Bezirgân medeniyetlerine mirasçı

oldu. Do u medeniyetlerinin Batı Avrupa'ya atılan tohumlarına köprü olarak geçit verdi. slâmlı ın Tefeci Bezirgân ili kileri de birçok yeni ekonomi elemanları getirdi. En eski zamanların Finikeli Tefeci Bezirgân ili kilerinden kalitece farklı yeni bir düzene atlıyamadı.

Kapitalizm ne Uzak Do u'da, ne Yakın Do u'da do amadı. Onun için, büyük bir ça ın sonu oldu unu pek iyi sezen Hazreti Muhammed: "Hatem el Enbiya: Peygamberlerin sonuncusu" oldu unu açıkladı. slâmlık batarken birçok "TAVA F ÜL MÜLÜK" (Türkçesi Han yahut Hükümdar Tayfaları, Avrupa'daki derebeylikler, feodalite)belirdi. Medeniyet çevresindeki göçebe a ıretler Medeniyeti kapladıkları zaman kurdukları düzen hep böyle kısa ömürlü derebe ilikler oldu. Avrupa'da Roma Medeniyeti yıkılırken akın eden barbarlar aynı eyi yaptılar: Feodalizmi kurdular.

Anadolu'da Türkler, Fransa'da Franklar: ölmü Antika Medeniyetleri rönesansa u rattılar. Tefeci Bezirgânları son kerteye dek geli tirdiler. Bu geli imin a ırılı ı ve derinli i Anadolu'da ardarda Selçuk ve Osmanlı mparatorluklarını yedi. Fransa'da: Merovenjiyenleri, Karolenjiyenleri tıpkı öyle yedi. Kapitalizm bir türlü do madı.

Yakın Do u'ya nisbetle Batı Avrupa'da Tefeci Bezirgânlık köklerini daha a ırı derinliklere indiremedi i halde Fransada bile do rudan do ruya kapitalizme geçilemedi. Ola anüstü elveri li tarih artları ancak Tefeci Bezirgânlı ın en az geli mi bulundu u ngiltere'de kapitalizme atlayı ı sa lıyabildi.

Türkiye'de ise, Tefeci Bezirgânlık 7 bin yıl yer ve iz bırakmı oldu u için, imparatorlu u batırdı.

Niçin Tefeci Bezirgânlık toplumca ölümü göze alıyor da, ileri bir düzen olan geni yenidenüretimli kapitalizme varamıyor?

OSMANLILIKTA TE FEC BE ZIRGÂNLIK NASIL ÇÖKTÜ?

Kapitalizmden önce Tefeci Bezirgân ekonominin neden illâ ki battı ina en son ve klâsik örnek Türkiye'dir. Türkiye'de Tefeci Bezirgânlık gençlik, ya lılık ve ölüm ça larını en tipik biçim leri ile ya adı.

Kadîm medeniyetler gerç i: TE FEC BE ZIRGÂN L KLER N N ürünü oldular, ama adları üstünde: tefecilik te, bezirgânlık ta bir üretim, bir üretim faaliyeti de ildir. Ürünlerin ve üretmenlerin sömürülü ü idi. Kadim toplumun temeli ÜRET M L KLER daima topra a dayanan tarım oldu.

Örne in, ilk Sümer Medeniyeti, ilk Bâbil Medeniyeti ilk Mısır Firavunlar Medeniyeti gibi Osmanlılık ta gençli inde ilerici oldu. Bu ilericili i herhangi metafizik bir dü ünçe veya hürriyet icabı de ildi. Toprak ekonomisinden kendili inden denilecek kadar tabii biçimde yarattı ı yeni düzenden ileri bir ekonomi do du. Bu nasıl oldu?

Gerek slâm, gerekse Bizans Medeniyetlerinin son günlerinde toprak ili kileri: toprakta çalı anların (köy üretmenlerinin) ya ayı nı dayanılmaz i kence durumuna sokmu tu. Göçebe Türk geldi. Anadolu'nun ve Rumeli'nin ister slâm olsun, ister Hristiyan olsun Selçuklu Bizanslı derebe ilerini kılıcı ile temizledi. Ve temizler temizlemez ele geçirdi i derebe i topraklarını bugün pek çok SOSYALİST ülkelere parmak ısırtacak e itlikle çalı anlara da ıtıverdi.

imdi Türkiye Cumhuriyetinin 45 inci yıllarını kutlamakla ö ünüyoruz. Anayasa, sosyal adalet sözlerinden bütün parti politikacıları kırılıp dökülüyorlar. Bir zaman a ıza alınmaz sosyalizm bile Parlâmentoya dek sokuldu. Yarı memleket Ortanın Soluna döndü. Ne görüyoruz? Henüz bir toprak reformu yapalım mı, yapmıyalım mı kavgasını bitiremedik... Toprak reformu ne? Kırk yıldır "komünistliktir" diye ödler patlatıldı. Bugün toprak reformu denilen ey, en solcu geçinen partinin programına göre uygulansa ne yapılacaktır? Kırk yıldır ate pahasına çıkarılmı ve milletten resmen gaspedilmi Türkiye topraklarını Türkiye köylüsüne parasıyla yâni ate pahasına satmaktır. Ona bile kıyı amıyoruz. Yani, Cumhuriyet kuruldu u zaman dönümü 10 liraya olan toprak bugün 10 bin lira fiyata

ate pahasına çıktı. Osmanlı düzeninde bütün Müslümanların ortak malı olan Mirî topraklar, tapu, tasarruf belgesi iken mülkiyet belgesi biçimine sokularak, kapanın elinde kaldı. Sonra, Osmanlı ça ının anını öhretini de kimseye bırakamıyoruz. Oysa Osmanlı atalarımıza zerre kadar ö ünme hakkını benimseyebilmemiz için, onların ne yaptıklarını anlayıp benimsememiz gerekirdi. Osmanlı Türkleri, Türkiye topraklarını o toprakta çalı mıyana koklatmadılar. Yalnız toprakta fiilen çalı anların tasarrufuna BEDAVADAN geçirttiler.

te Osmanlılı ın gençlik ça ı ve ilericili i dedi imiz ey budur. Böyle köklü bir toprak ihtilâli yapan Osmanlı Türkiyesi ilk günlerinde Kadîm ça ların en çiçeklenmi , en adaletli, en insancıl düzenlerinden birini ya adı.

Gel zaman git zaman ilk idealist Osmanlı ILP'leri (Gaazileri: övâlyeleri) ele geçen Osmanlı topraklarında yerle ip oturakla ınca, açılan ticaret yolları üzerinde bezirgânlık ve tefecilik alabildi ine geli ti.

Gittikçe daha zengin para babası kesilen Tefeci Bezirgânlar, ba ta Padi ah gelmek üzere bütün Gaazileri sava yapacaklarına keyif çatmaya, "bina ve zina" yapmaya, borçlanmıya alı tırdılar. Borcun altından kalkamayan devlet, en sonunda Müslümanlar Hazinesi adına kontrol etti i toprakları para babası Tefeci Bezirgânlara teslim etti. Bu eriatâ yâni Allahın emrine aykırı olarak, dinsizce yapılan millet topraklarını ki ilere a ırma usûlüne "MUKATAA: KES M" düzeni dediler. Kesim toprâkları (hiçbir zaman hiç kimseye mülk olarak verilemedi i halde, bunu herkesten önce Allah yasak etti i halde) "MALİKANE" diye ömür boyu kesimcilere sözde "kiralandı". Gerçekte ufak bir "muaccele" (acele getirilmi) adlı para kar ılı ı olarak bedavadan ucuza satıldı.

Allahı aldatmak, Mirî topra ı yâni milletin, eriatın topra ını ki ilere aktarmak Müslüman dinine aykırı bir zındıklıktı. Onu yapanların katledilmeleri vacipti. Ama yapanlar Tefeci Bezirgânlarla pa alar ve beyler, hocalar ve efendiler idi. Bu üst tabakanın ta elinde koz elindeydi. Aralarında anla ınca "i i kitabına uyduruverdiler" Hâ â, dediler, hiç Müslüman Malevinin toprakları ki ilere mülk olarak satılır mı? Bunu yapamayız. Satı yapmıyor, bedeli kısmen pe in alınmı "kiralama" yapıyoruz. "Mukaata" yoluyla hazineye para sa lıyoruz, yahut "VAKIF" adıyla toprakları Allaha adıyoruz. Bunu söylemekle Allahı aldattıklarına inandılar.

Bildi imiz gibi, gerek "Malikâneler", gerek "Vakıflar", gerekse ona benzer toprak ve mülk tahsisleri, tefvizleri Müslümanların Malevinden a ırıldılar. O büyük çiftlikler ilkin mukataacıya "kaydı hayatla" (ya adı ı sürece) ba ı landı. Sonra, bir daha arayan soran bulunmadı. Çünkü arayacak olanların kendileri artık Türk, Müslüman din yahut dünya derebe ileri olmu lardı. Kendi kendilerini Tanrı mahkemesine verip dava açamazlardı ya... "ruz'u mah er"e (kıyamet gününe) kaldı.

Balık ba tan kokmu tu. Alttaki ufak ikinci çalı an köylüler alın terleriyle bayındırla tırdıkları topraklarda köle durumuna dü tüler. Koca Osmanlı toprakları malikâne, vakıf ve ilh. adlarıyla, babalarından miras kalmı ça, derebeyile mi sınıfın eline geçti. Çapulculuk üstün geldi.

Halâ bugün bile: bir uyuz ferman gösterene Cumhuriyet kanunları büyük büyük toprakları ve çiftlikleri, babalarının malıymı gibi ba ı lamakla "modern Batı medeniyeti"ni uyguluyorlar.

Bu gidi in sonucunu hepimiz azçok biliyoruz. Osmanlı imparatorlu unda eski bezirgânlar ve tefeciler yı dıkları paralarla kitabına uydurup Mirî yahut ahsî toprakları, var yahut yok pahasına ellerine geçirdiler. Bu ne demektir Açrkca dünkü Tefeci Bezirgân vurguncularla, dünkü ölkücü fisebilillâh yeryüzüne eriat yaymak için kılıca sarılmı ilpler, Gaaziler derebeyile mi lerdir.

lk Osmanlı toprak ihtilâli üzerine kurulan tarım ekonomisine "D RL K DÜZEN " denildi. Orada e itçe ve adaletli bir âsayi altında küçük ekincilik yapan azçok mutlu "Ç FTÇ LER" ya ıyordu, Derebe ile menin son günlerinde Türkiye Batı kapitalizmi ile kar ıla tı. Kar ıla ır kar ıla maz Tefeci Bezirgân ekonomi güne i gören kar gibi

erimeye başladı. Padi ahlık, yabancı kâfir orduları önünde bozgun üstüne bozguna u ruyordu. Buna karşı direnmek istedi. İncelemek üzere bilenlerden raporlar, lâyhalar topladı. Üçüncü Selim'e verilen lâyhalarda anlatılan toprak ekonomisinin üretmenlerine "yerlerin esiri" adı veriliyordu.

Böylece güzelim örnek Osmanlı "Dirlik Düzeni" İplerin bir zaman yıktıkları Bizans Tekfurları gibi, insafsız bir sürü derebe ilerin eline geçti. İlk zamanlar toprak ihtilâli ile bir ekonomi rönesansı yaratan Osmanlı toprak ilileri ve toprak düzeni: ka arlanmı , damar sertli ine u ramı , ölüm dö e inde yatalak bir çökücü düzen durumuna girdi. Te Tefeci Bezirgân ilileri kilerin bir ülkede a ırıca geli mesi ve o geli menin kaçınılmaz sonucu bu oldu. Burada artık daha ileriye gitmek, daha verimli ve geni bir ekonomi düzenine ulaşmak olamazdı. Yani kapitalizme o derebe ile mi toprak düzeniyle geçmek imkânsızdı.. Ancak gerisin geriye gidilebilirdi.

KAP TAL ZM PREKAP TAL ZM NASIL ÇÖKERT R?

Yeryüzünün neresinde geni yeniden üretim düzeni olan modern KAP TAL ZM geli tiyse, orada basit yeniden üretim düzeni olan prekapitalizm kökünden kazanmaya başladı. Çünkü, bu iki düzenin daha tarifleri yapılırken görüldü, Prekapitalist üretim: TÜKETİM amacı egemen olan bir sistemdir. En büyük ve geni ölçüde Kadîm üretim alanı toprak ekonomisine dü üyordu. Yani tüketim sistemi içinde idi. Tefeci ve bezirgân sermayenin pazara çıkardığı matahlar büyük ço unlu u ile ilkin sırf ÜRÜN olarak üretilmişti. Tefeci Bezirgânlık: gerçi medeniyetlerin çimentosu idiler, ama o çimentonun başladı büyük ÜRETİM ta ları tüketim amacıyla, ürün üretimi yapıyordu.

Kapitalizm birden bire üretimi ele alıp bütünüyle altüst etti. Kapitalist üretimde ürün de il, yalnız ve sırf satılıp alınacak MATAHLAR elde edildi. Basit yeniden üretim birden bire GEN yeniden üretim oldu ve bu yüzden kapitalist dünyası yıldırım cabuklu uyla üretilip her yanda da lar gibi yı lın bir matahlar toplumu durumuna girdi.

Yalnız, ürünün matah olması sanılabilece i gibi basit bir de i iklik de ildir. Ürünün matah olması basit yeniden üretim yordamının inkâr edilmesidir. Kapitalizm ürünleri matahlar biçimine soktu u anda ve soktu u yerde: bütün prekapitalist üretim yordamını kökünden kazıyıp havaya uçurmu tur. Kapitalizm basit yeniden üretimli prekapitalizmi yok eder derken bunu anlamalıyız. Her toplumun temeli üretim oldu una göre: prekapitalist üretimin yerine kapitalist üretimin geçi i bir toplumun bütünüyle tepeden tırna a altüst olması demektir. Onun için tarihte sosyal ihtilâlcilik kapitalizmin icadıdır (sosyalistlerin de il.)

Ne var ki, bu ekonomik ve sosyal ihtilâlcilik ancak klâsik serbest rekabetçi, yâni ilerici ve gürbüz ça daki kapitalizm için do rudur.

Batı Avrupa'da ilkin ngiltere, sonra Fransa ve öteki kara Avrupa ülkeleri: kapitalist üretim yordamını do urur do urmaz bütün prekapitalist üretim yordamlarını top ate i ile bastırdı. Kapitalizmin egemen oldu u ehirlere prekapitalist üretimi ücra köylere do ru sürdü. Köylerde bile egemen üretim ililerini kapitalist yordamına soktu. Köydeki kapalı ve "tabii" denilen köy ekonomilerini, ehirde "Ortaça cıl" denilen kapalı esnaf loncalarını kırıp parçalayarak kapitalist pazarına açtı.

Köylü ve esnaf kapalı ekonomilerinin yok edilmesi her kapitalist ülkenin geli im kertesine göre de i ti. En ileri ngiltere'de derebeyi artı ı sınıflar bile bütünüyle Lordlar haline getirildi. Daha geri ülkelerin kıyısında kö esinde yer yer (loncalar ve "tabii köy ekonomisi" de ilse bile) hâlâ fakir küçük ekonomili geri köylü ve esnaf üretimleri sürüp gitti ve sürünüp gidiyor. En ileri kapitalist ülkede bile tarım ekonomisi sanayi üretimine nisbetle bir hayli geri kaldı. Ama bütün bu kalıntılar ve sürünüp gitmeler kapitalizmin mantı ı sonucu de ildiler. Kapitalist sınıfı gerili i göze

olarak derebeyi artıkları ile uzla tı ı için böyle oldu. Tek ba ına halk yı nlarına egemen olamayan i veren sınıfı, emlak ve arazi sahiplerini (a aları, beyleri) halka kar ı kendisine yardımcı yapmak zorunda kaldı.

Kendi anayurdu dı na matahlarını süren kapitalist üretim, oralarda dahi ekonomi ili kilerini bire dek kırıp geçirdi. Örne in Türkiye'de, Hindistan'da, Çin'de: Batı kapitalizmi ile yüzyıllardır süren ekonomik ili kiler hep kapitalist matahlarının yayılım ate i önünde prekapitalist ekonomileri (küçük esnaf ve köylü ekonomilerini) darma duman etti. Böylece yeryüzünün geni bölgeleri sömürge yahut yarı sömürge durumuna girdi.

Yukarıda tarihten ve belirli ülkelerden ald ımız birkaç örnek kapitalist ekonominin nasıl prekapitalist Tefeci Bezirgân ekonomisine can dü manı oldu unu gösterme e yetebilir.

PREKAP TAL ZM KE KAP TAL ZM N KAYNA MASI

slâm Marksı bn'i Haldûn gibi, onun ö rencileri olan Osmanlı tarihçilerimiz de: her "Dev leti" (Toplumu) insana benzetirler. Onlara göre ki inin ömrü ortalama 100 yıldır. Toplumlar da o kadar ya arlar ve sonra do dukları gibi ölürler. Bu görü Antika medeniyetin gerçekliklerinden alınmı tır. A ırı yorumlara kaçılmazsa, derin bir anlam ta ır.

Tefeci Bezirgân Antika medeniyetler gibi, Modern Kapitalist medeniyetinin de öyle bir ilerici gençlik ça ı, bir gerici ya lılık ve çökü ça ı vardır. Osmanlı Türkiyesinin ilk yüzyılları, Tefeci Bezirgân medeniyetinin: Ortaasya'dan gelen göçebe Türk gençlik a ısı ile rönesansı, sosyal dirili i oldu. Tarihin belirli bir kesiminde insanlı n ileriye do ru gidi ini ve geli imini sa ladı. Son yüzyıllarda aynı Osmanlı toplumu bütün benzerleri gibi derebe ile ti, kemikle ti, ta la tı, fosille ti ve çöktü.

Bu evrimi Kapitalizm de tıpkı tıpkısına ya adı. 19. yüzyıl kapitalizmi serbest rekabetçi demokratik gençlik ça ını ba ardı. Hârikalı büyük sanayi ile görülmedik ileri geli imler sa ladı. 20. yüzyıla gelir gelmez, Kapitalizm kendi diyalektik inkârını yaptı: serbest rekabetçili i inkâr edip, tekelci Finans Kapitalizme döndü. Finans Kapital demek, birkaç ulu irket ve bankanın bir ülkede bütün ekonomi, politika, kültür ve ilh. ili kilerine egemen olması demektir. 0 yüzden 20. yüzyılda ilerici kapitalizmin yerini gerici Emperyalizm tuttu.

Tekrar edelim. Modern toplumda kapitalizmin emperyalizm biçimine soysuzlaşmasına ben zer bir gidi Antika medeniyetlerde de görüldü. İlk dünya ticaret yollarını açan bezirgânlık ileri bir hamle yarattı. Rönesans ça ları açtı. Sonra parabalaları, Tefeciler ve Bezirgânlar topraklara el attılar. Toprak be li ine dönerek toprak ekonomisini bo dular. O zaman her türlü ticaret, politi ka, askerlik geli imi kaskatı Derebe kabu u içinde bo uldu.

Batı Avrupa kapitalizmi 19. cu yüzyılın ilerici ve giri kin SERBEST REKABET kapitalizmini ya arken, Türkiye Kadim medeniyetlerin ölüm ça larında içine dû tükleri kaskatı derebe ile me döneminde bunalıyordu. Onun için 19. cu yüzyıl boyu Türkiye'de BATILILA MAK, açık Türkçesi: KAP TAL STLE MEK u runa yapılan her giri kinlik bo a gitti. Neden?

Çünkü Avrupa'dan karga kıyafeti frak, yahut saksa an kılı ı smokin satın alınıp Türkiye'ye nasıl sokulursa, kapitalist ili kileri de tıpkı öyle oldukları gibi Avrupa'dan Türkiye'ye THAL edilebilir, sanıldı.

Oysa bir sosyal düzen önce alınır satılır matah de ildir. Sonra, Batı kapitlalizmi matahlarını bile Türkiye'ye satarken birçok süzgeçler koymu tur. Kapitalist sosyal düzeni Avrupa'dan ithal edece imize göre: ancak Avrupa'nın bize HRAÇ edilmesini uygun görece i alanda ve müsaade edece i biçimde memlekete sokabilirdik. Bundan daha kötüsü de vardı. Bizim derebe ile mi kafamız ithal malı sandı ımız Batılıla manın de eri üzerinde hiçbir ayırım ve seçim yapacak durumda de ildi.

te bu artlar altında Prekapitalist ekonomimiz üzerine Kapitalist ekonomiyi

alamak istedik.

Avrupa ise, bize istedi imizi de il, kendi istedi ini ithal etti. Batı'nın istedi i uydu: Batı kapitalizmi için Türkiye, Sultan ve avenesi denilen çobanların götü ü bir sa mal maldı. Türkiye ine i en iyi biçimde en az masrafla sa ılmalıydı. Alınan sütün kayma ı Avrupa'ya götürülmeliydi, arta kalan ayrıntı yerli Tefeci Bezirgân a a pa alara ve beyefendilere bah i olarak sadaka verilmeliydi.

Kırım Sava ında sırtüstü dü en Osmanlı yardım dilendi. Türk milletini inek sa arca sa a cak olan Batı kapitalini gönderdiler. Yani, Türkiye'de sanayi kurmak öyle dursun, kurulumu san'atları yok ettiler. Gönderdikleri Finans Kapitaline o zaman "ST KRAZ" (yani ödünç alıp verme) deniliyordu. Finans Kapitalin imdiki adı "DI YARDIM" oldu. jster Batılı dostlarımızın "YARDIMI" ister yabancı banka ve finans gruplarının "ÖDÜNCÜ" diyelim, hepsi bir kapıya çıktı. Her iki adın altında'yatan gerçeklik, Türkiye'yi sıhhatli, gülbüz bir üretimci refahtan uzak tutmak, Avrupa'nın a ır faizler çekti i bir ham madde ve pazar olarak ihtiyat sömürgesi yapmaktı.

Onun için,19. yüzyıl ortasında bile (yani, Batı henüz serbest rekabetçi iken) Türkiye'ye serbest rekabetçi ve ilerici bir sanayi gönderilmedi. Gönderilemezdi. Çünkü, Avrupa'da birbirini yiyen rakip kapitalistlerin Türkiye'de kendilerine rekabet edecek bir kapitalizm yeti tirmeleri intihar olurdu.

20. ci yüzyılda kapitalizm tersine döndü. Ama bu dönü bizim yüzümüze geldi. Dünya kapitalizmi Finans Kapital adını alan büyük banka ve irketlerle toprak a alarını domuz topu hâline getirdi. Avrupalı "büyük dostlarımız" o Finans Kapitalistlerin devleti olan Emperyalizmdi. 19. yüzyılda bile Batılı kapitalizm bize yalnız tekelci Finans Kapitalizm yollamı tı. mtiyazlı borçlandırmalar yoluyla Türkiye'yi kul köle etme yordamını topra ımıza yerle tirmi ti.

Türkiye'de böylesine açık bir kölele tirme oyununu anlayacak "ADAM" yok muydu?

te burada hâlâ devletçi geçinen bizim "ideolog"ların kalpazanlıkları önümüze çıkıyor. "Kadrocu" denilen kapıkulu kıkuyruklarının "ADAM" anlayı larıyla yüzyüze geliyoruz.

Onlara göre Türkiye'de Cumhuriyeti kim kurdu? Bir "TEK ADAM" kurdu.. Kim geli tiriyor? Gene bir KNC ADAM"... Türkiye'de Sosyalizm niçin baltalanıyor? Çok basit: bir tek adam (bir "fikir adamı" yahut "te kilât adamı") bulunmadı ı için baltalanıyor. E er bir kavarak atar gibi sesli slogan atan "ADAM" ortaya çıksaydı, Türkiye çoktan sosyalist olurdu!.. Ve ilh...

Oysa, Tarihin tek adamdan kahramanla güdülür göründü ü anlarında bile: tek adamın adam olabilmesi için, toplumda ve dünyada onu adam edecek bir e ilimin bulunması gerekir.

Batılı dostlarımız Türkiye'yi sömürgele tirecek tuza ı içeride dı arıda elbirli iyle kurarlarken, Türkiye'de bunu anlayacak "adam" var mıydı, yok muydu?

Böyle bir soruyu açmak bile bir dü ünçe öne sürmek de ildir. Olsa olsa dü ünçe kitlını sömüren pisi pisine küçükburjuvaca "adam" kuruntularına kapılıp fikir onanizmi yapmaktır.

Adam olsa onu kim "adam yerine kordu"? Geçtik Padi ahlık ça ını, u Cumhuriyetin 45'inci yılında adam yok mu? Batılı Finans Kapitali önünde her gün kaç taklak atıyoruz? Osmanlı borçlarından kat kat a ırı borçlar bata ına girtla a dek bo ulmu uz. Osmanlı hiç de ilse eri emedi i Mısır gibi, Cezayir gibi, Aden gibi topraklara Batılı kapitalistlerin gizli açık üs kurlmalarını önliyemiyordu. Biz bugün avuç içi kadar heryerini gördü ümüz Türkiye'mizi yabancılara öldürücü üs yapmadık mı? Bu üsleri savunan "adamlar" iktidarda de iller mi? Üslere kar ı olanlar (hattâ, gö üslerinde bol bol sosyalizm etiketi, ni anı, rütbesi ta ıyanlar bile) bir araya gelebiliyorlar mı? Hepsi kendi burnunun do rultusunda birer küçükburjuva PAPA'sı!

Demek 'Türkiye'ye Batının sanayici kapitalizmi yerine faizci Finans Kapitalizmini sokmasında ki ilerinin, "adam"ların rolünü aramak hebennekalı ı

bo unadır. Burada dün ve bugün rol oynayanlar ne "adamlar" dır, ne de tesadüflerdir.

Türkiye'nin 19. yüzyıldaki sosyal yapısı ba lıca etkendir. O yapı, Antika Tarihin ölüm ça ına girmi medeniyetlerinde her eyi (bu arada en dâhî veya kurnaz adamları da) kısıvrak derebe i a ları içinde ba layıp soysuzla tırmı olan TEFEC BEZ RGAN ekonomisi idi. Tefeci a a kendisini bizde "E RAF" (erefli ki iler) sayıyordu. Vurguncu bezirgân bizde kendisini "ÂYAN" (iri gözler: Ortaça 'ın gözbebe i) durumuna getirmi ti.

Öylebir ekonomik ve sosyal sınıf yapısı bulunan Türkiye'nin " erefli gözleri" (E raf ve Âyânı) Batı'nın ilerici geni SANAY ÜRETİM 'ni göremezdi.

Yerli millî bezirganlarımız ancak Batı'nın ticaret sermayesine KOMPRADORLUK (acente bezirgânlık) yapabilirlerdi. Yerli millî tefecilerimiz Batı'nın yalnız banka irketlerine ajanlık ve aracılık yapabilirlerdi.

Türkiye'nin ekonomisine ve politikasına böyle soysuzla mı TEFEC BEZİRGÂN sınıflar egemendi. Tefeci Bezirgânların i renç ve hâince dalaverelerine anlı evketli devletin sırmalı rütbeli "BÜYÜK ADAMLARI" paravanlık ediyorlardı. O büyük adamlardan derle ik idareler ve ba kanlıklar ortalıkta ku uçurtmuyorlardı. Kendilerinden ba ka "ADAM" mı gezdirirlerdi?

Osmanlı toplumunda Müslümanlık dininin haram saydı ı ve dünyada ahirette suç olarak ate te yakmak istedi i TEFEC LER (Kur'andaki adıyla RİBA) almı yürümü tü. Köylünün, esnafın kanını sülük gibi emen tefecilik ." EREF" sayılıyordu. Batılı büyük irketler büyük banka ve finans gruplar Türkiye'ye gelince ne yapıyorlardı? Milyonluk ölçüde faizcilik, tefecilik, vurgunculuk imtiyazları sa lıyorlardı. Böyle bir sistemi Türkiye'de temsil eden Batı Finans Kapitali para ile, mevki ile ve ba ka çıkarlarla satınaldı ı Devlet ulularımıza ve tefeci a alarımıza: dünyanın en büyük, "EN EREFL " gücü gibi görünecekti. Türkiye'de bezirgân tefecilik, e râflık (yâni ereflinin ereflisi) sayılmıyor muydu? Yerli tefecinin kendisinden büyük yabancı tefeciye kendisinden daha büyük erefli ki i sayması ve onu bir üst insan gibi Türkiye'de kar ılayıp ba tacı etmesi ola andı.

Hâlâ Amerikalının hot sosyemizdeki dayanılmaz irinlik muskası salon bebelerimize giydirilen kovboy kılı ndan mı geliyor sanıyoruz?

Bir Ankara konferansında,("Türkiye'de Kapitalizmin Geli mesi" konulu konferans:1967, F.K.F. Yayımcının Notu.) Tefeci Bezirgân sermayemizle yabancı Finans Kapitalin kayna masını: bir Fizik olaya benzetmi tik. Fizik olay: radyoda dalgaların ili kisi idi. Biliyoruz. Dünya atmosferimiz her uzunlukta dalgalarla doludur. Radyomuz ancak bizim onu dü mesiyle ayarladı ımız uzunlu a uygun gelen dalgaları alır, gelmeyenlere kar ı sa ır kalır. Uygun dalgayı almaya Fiziksel REZONANS denir. Bizim Tefeci Bezirgânlı ımızla Batılı Finans Kapital arasında böyle bir rezonans oldu.

Batı kapitalizmi gençlik ça ında iken Türkiye'nin yatalak Tefeci Bezirgân düzeni Kapitalizme kar ı hiç bir rezonans göstermedi. Ilerici serbest rekabet kapitalizminin dalgası Türkiye'yi hiç ilgilendirmede.

20. yüzyıla geldik. Kapitalizm: iratçı, monopolcu Finans Kapital egemenli i biçimine girdi. Bu, kapitalizmin ölüm dö e ine yatı ça ı oldu. O zaman bizim yatalak Tefeçi Bezirgân düzenimiz: Finans Kapital adlı tekelci yatalak sermaye ile tam rezonans hâline girdi. Birbirlerine denk dü tüler.

Halkımızın bir deyimini vardır: "Hacı hacıyı Arafat'ta, it iti kalafatta bulur!" der. 20. ci yüzyılda kapitalizmin derebe ile mesi demek olan Finans Kapital ile Tefeci Bezirgânlı ın derebe ile mesi demek olan Osmanlı toplumu hemen cancana, ba ba a kuzu sarması oldular. Ve bu e le meden bizim "KARMA EKONOM dedi imiz sistem dünyaya geldi.

O anormal evlenmenin sonucu ortaya ne do du? Bugünkü kısır düzen. Düzenin kısırılı nı anlatmak için tabiatın örnek alabiliriz. Atla e e in çiftle mesinden katır do ar. Katır belki attan ve e ekten dayanıklıdır. Ama, do urması kıyamet alâmeti

sayılır. Çünkü do urmaz.

Bugünkü sıkıntılarımız: hep do uramayı in sancılarında, yaratamayı inin mutsuzlu unda toplanıyor. Sanayi kuruyoruz: Köyden ehire akın eden i sizlerimizin yarısını yabancı ülkelerin esir pazarlarına ucuz i gücü olarak sürüyoruz. Okullar açıyoruz: Yüksek tahsilli uzmanlarımız Devlet kapısında 500 lira maa ı bulamazken, Almanya'da 2500, Amerika'da 5000 lira aylı ı görünce, ardına bakmaksızın anayurdunu bırakıp sırra kadem basıyor.

Halkımız, çökkün Roma imparatorlu unda her sabah e i ine yüz sürdü ü zenginleri: "EKMEK ve SRK" çı lı ı ile selâmlıyan ayaktakımına döndü: " ve MAÇ!" diye inliye inliye bezirgan partilere oy davarlı ı ediyor. Yurdumuz, yarım yüzyıl önce kan dökerek kazandı ı ba ımsızlı ını: Amerikan mandası taraftarlarına kar ı nasıl savunabilece ini kestiremiyor.

te, Türkiye'deki toplumun bilincine çıkarılması gereken kördü üm bu kısır katırlıktır. Daha açık konu mamız isteniyor mu?

(TÜRK SOLU, 9:1.1968 27.2.1968)
